Omgevingsvisie
Gemeente EDAM-VOLENDAM
Samen zetten we koers!

Concept **omgevingsvisie**

Gemeente **Edam-Volendam** Samen zetten we koers!

Voorwoord | Concept omgevingsvisie

Gemeente Edam-Volendam maakt een omgevingsvisie! Het voorliggende document is een eerste globale aanzet tot die omgevingsvisie. Het is het resultaat van:

- **een intensieve verkenning naar onze leefomgeving (stap 1),**
- **enorm veel interessante gesprekken over de ambitie van onze gemeente als het gaat om onze leefomgeving (stap 2), en**
- **een verdiepingsslag in de vorm van een tijdmachine om ons koers en de samenhang tussen onderwerpen te verkennen (onderdeel stap 3).**

Met deze concept omgevingsvisie wordt *stap 3* in ons proces afgerond en leggen we de basis voor verdere gesprekken over de visie (stap 4) en vervolgens de uitwerking van de definitieve visie (stap 5).

Wat is eigenlijk een omgevingsvisie?

Een omgevingsvisie is een nieuw beleidsinstrument onder de Omgevingswet dat richting geeft aan de toekomst van de gemeente. Het geeft de strategische doelen voor onze 'fysieke leefomgeving' weer. Die leefomgeving omvat bijvoorbeeld gebouwen, infrastructuur, water of landschap. Maar ook lucht, bodem, geluid of duurzaamheid zijn daar onderdeel van. Welke doelen stellen we ons voor onze leefomgeving? Wat voor gemeente willen wij in de toekomst zijn? Hoe ziet onze leefomgeving van de toekomst eruit? Wat zijn de kwaliteiten en de verbeterpunten, welke uitdagingen komen op ons af? Wat zijn onze wensen, kansen en behoeftes voor de toekomst?

Om dergelijke vragen te beantwoorden, bekijken we de verschillende onderdelen van onze leefomgeving niet apart maar in *samenhang*. En dat doen we niet van achter een bureau. Het maken van de visie en het bepalen van de koers doen we graag *samen*!

Concept omgevingsvisie

Gemeente Edam-Volendam werkt samen met inwoners, ondernemers, belangenverenigingen en andere overheden aan een omgevingsvisie voor de gemeente Edam-Volendam. Met de uitwerking van deze concept omgevingsvisie zetten we samen een eerste inhoudelijke stap.

In 2022 willen we onze definitieve omgevingsvisie klaar hebben.

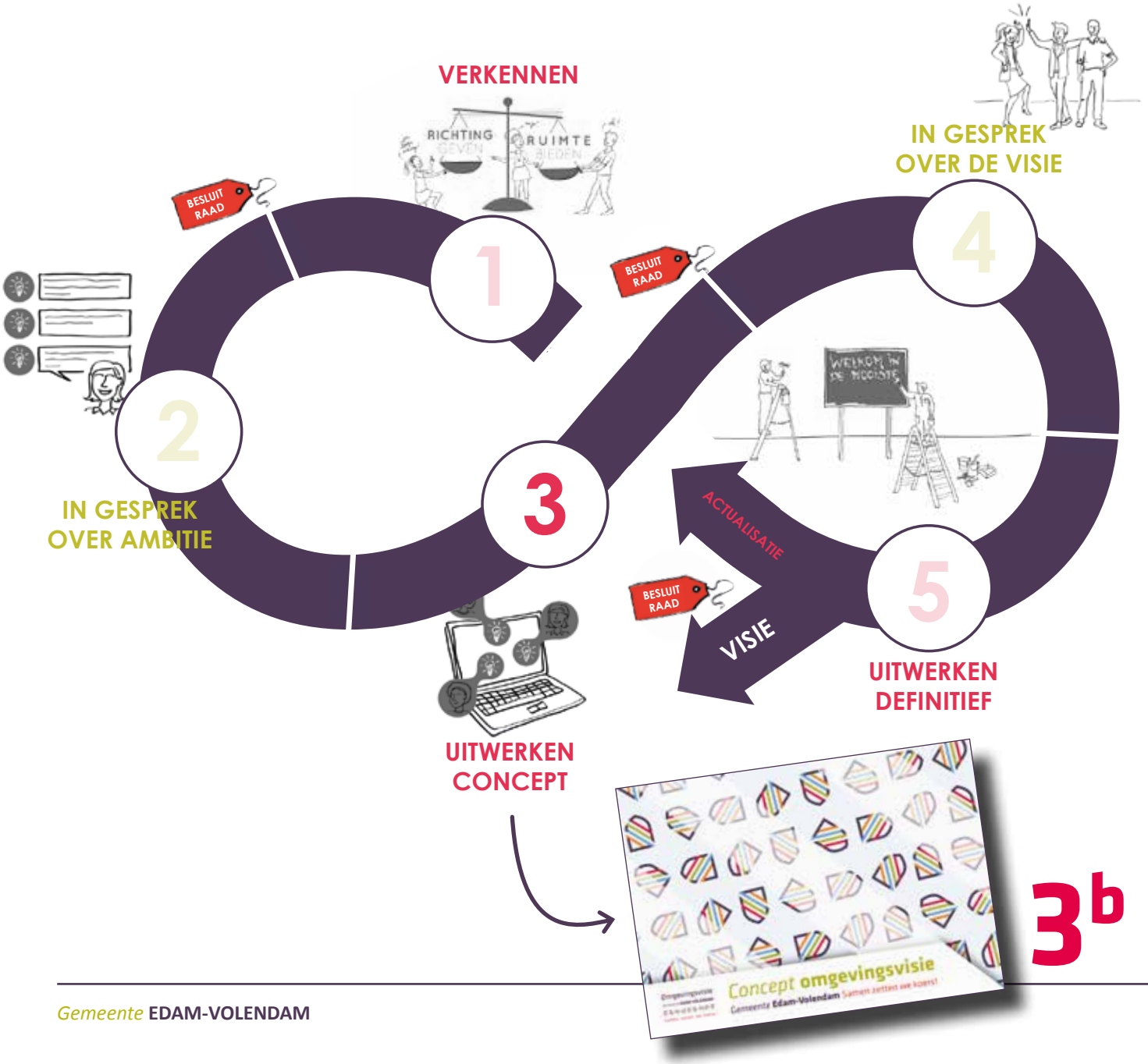

Verkenningen

1

In gesprek over ambitie

2

Tijdmachine

3a

Inhoudsopgave | Concept omgevingsvisie

1 ALGEMEEN | Nederland stapt over op de Omgevingswet! PAGINA 06

1.1 Doel omgevingsvisie pagina 08

1.2 Leeswijzer pagina 10

2 ONZE LEEFOMGEVING | Een 'foto' van ons vertrekpunt! PAGINA 12

2.1 Ons vertrekpunt pagina 12

2.2 Grote vraagstukken pagina 17

2.3 Gebiedsverhalen pagina 22

3 IN GESPREK OVER AMBITIE | Samen zetten we koers! PAGINA 26

3.1 'Het Praathuis' pagina 26

3.2 Afstemming vooraf pagina 32

4 **VISIE** | De hoofdlijnen van ons beleid! **PAGINA 40**

4.1 Krachtige kernen en linten *pagina 44*

4.2 Werken aan ondernemen *pagina 48*

4.3 Ontspanning binnen handbereik *pagina 52*

4.4 Zorg voor water en land *pagina 56*

4.5 Klaar voor transitie *pagina 60*

5 **AFWEGINGSKADER** | Een helder basis voor onze keuzes! **PAGINA 66**

6 **SAMENWERKEN** | Samen uitvoering geven aan onze visie! **PAGINA 68**

7 **SLOTWOORD** | In gesprek over de visie! **PAGINA 72**

8 **BIJLAGEN** | Voor een compleet overzicht! **PAGINA 74**

1 ALGEMEEN | Nederland stapt over op de Omgevingswet!

In Nederland hebben we nu veel verschillende wetten en regels over bouwen, verkeer, wonen, erfgoed, milieu, natuur en water. Om het eenvoudiger en overzichtelijker te maken, treedt in 2022 de *Omgevingswet* in werking.

De Omgevingswet bundelt al deze wetten in één wet. De bedoeling is dat bedrijven, bewoners en overheden makkelijker zaken kunnen doen op het gebied van ruimtelijke ordening. Er komt meer ruimte voor initiatief, er zijn minder vergunningen nodig en de procedures worden korter. Alle digitale informatie is op één plek te vinden.

De Omgevingswet richt zich ook op meer duurzaamheid, meer maatwerk en het beter betrekken van de samenleving bij ruimtelijke plannen.

Omgevingsvisie, omgevingsplan en programma

Bij de Omgevingswet horen nieuwe 'instrumenten', zoals de omgevingsvisie, het omgevingsplan en het programma. Elke gemeente moet met deze instrumenten gaan werken. Welke instrumenten gebruiken we nu in Edam-Volendam? Op dit moment hebben we twee structuurvisies en aparte visies over onderwerpen als verkeer, wonen, bouwen, zorg, milieu, water en natuur. Niet alle stukken zijn meer actueel. Daarnaast hebben we een groot aantal verschillende bestemmingsplannen met de (bouw)regels per gebied.

Waar gaan we naar toe?

We willen dat ons ruimtelijke beleid simpeler wordt, met minder regels en meer ruimte voor initiatief. Daarom maken we:

- *Eén visie voor alle onderwerpen die met de leefomgeving te maken hebben: de omgevingsvisie.*
- *Alle lokale regels over de leefomgeving komen in één omgevingsplan. De verschillende bestemmingsplannen worden hierin opgenomen.*
- *De visie kan verder worden uitgewerkt in programma's. Een programma kan over een thema gaan, zoals landbouw of toerisme. Een programma kan ook gericht zijn op ontwikkeling van een gebied.*

Hoe de gemeente Edam-Volendam wil omgaan met het invoeren van de Omgevingswet staat in het Ambitiedocument Omgevingswet. Door het opstellen van de omgevingsvisie geven we mede invulling aan deze ambities.

De omgevingsvisie van Edam-Volendam

De omgevingsvisie is een toekomstvisie voor onze (ruimtelijke) leefomgeving. Elke gemeente moet één omgevingsvisie voor haar grondgebied vaststellen. Dit is geen optelsom van bestaand beleid, maar een samenhangende visie over alle terreinen van de ruimtelijke leefomgeving. Onze omgevingsvisie moet minstens bevatten wat de Omgevingswet ons voorschrijft. Dat is een beschrijving op hoofdlijnen van:

1. De (gewenste) kwaliteit van de leefomgeving.
2. De geplande ontwikkeling, gebruik, beheer en bescherming van het grondgebied.
3. Het samenhangende beleid voor onze leefomgeving.

Het is onze bedoeling dat de omgevingsvisie in 2022 klaar is.

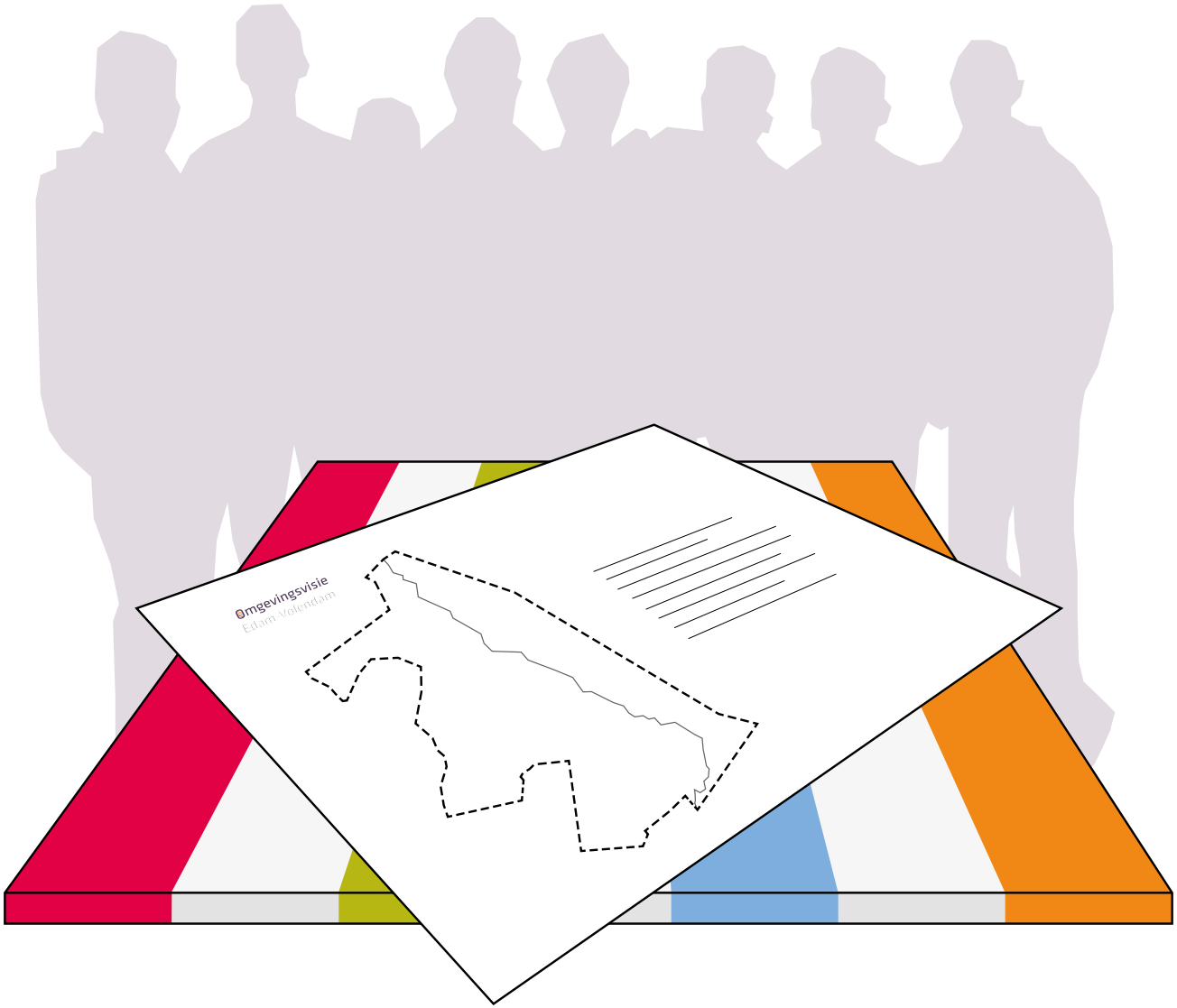
Omgevingsvisie
Edam-Volendam

1.1 Doel omgevingsvisie

Wat willen we in Edam-Volendam bereiken met onze omgevingsvisie?
In Edam-Volendam hebben we voor onze leefomgeving nu veel verschillende visies over uiteenlopende onderwerpen. Dat is onoverzichtelijk en gaat ten koste van de samenhang. Wij willen dat ons beleid simpel en overzichtelijk wordt, met minder regels en meer ruimte voor initiatief.

Daarom maken we één visie voor alle onderwerpen die met de leefomgeving te maken hebben: **de omgevingsvisie**. Het invoeren van de omgevingsvisie is voor elke gemeente verplicht. Hoe die visie eruit ziet en wat er precies in staat, dat is vrij.

Daarom willen we dat onze omgevingsvisie aansluit op wat we belangrijk vinden in Edam-Volendam: onze kernwaarden en ambities.

Met het invoeren van de omgevingsvisie willen we drie dingen bereiken:

1. **Een goede leefomgeving in Edam-Volendam**
2. **Een duidelijke visie voor de toekomst van Edam-Volendam**
3. **Ruimte voor initiatief**

1

Een goede leefomgeving in Edam-Volendam
We vinden het belangrijk dat iedereen in onze gemeente op een prettige manier kan leven. Kinderen moeten bijvoorbeeld veilig buiten kunnen spelen, jongeren en ouderen hebben een goede plek nodig om te wonen en er is zorg voor elkaar. Ondernemers hebben ruimte om bedrijven te starten en te laten groeien. Toeristen zijn welkom en tegelijkertijd kunnen onze bewoners op een goede manier wonen en werken. De gemeente heeft als taak om hiervoor te zorgen. In onze omgevingsvisie geven we daarom aan hoe we werken aan een ***goede leefomgeving*** voor onze bewoners, ondernemers en bezoekers. We beschrijven hoe we die leefomgeving op een goede manier kunnen beheren, beschermen, gebruiken en ontwikkelen.

Duidelijke visie voor de toekomst van Edam-Volendam

De komende jaren komen er grote vraagstukken op ons af. Hoe gaan we om met bewoners die steeds ouder worden? Hoe zorgen we dat iedere woning van het gas af gaat? Hoe gaan we om met het tekort aan woningen? Hoe houden we droge voeten als de bodem daalt en het steeds vaker regent? Hoe zorgen we voor een goede toekomst voor onze bedrijven en boerderijen? Om antwoord te kunnen geven op dit soort vraagstukken hebben we een visie voor de toekomst nodig. We kunnen deze vraagstukken ook niet los van elkaar zien. We maken daarom één visie, waarin al die verschillende onderwerpen in ***samenhang*** worden bekeken.

2

3

Ruimte voor initiatief

Onze gemeente zit vol met ondernemende mensen, verenigingen en bedrijven. Zij maken met hun initiatieven onze omgeving tot wat die is. Wij willen ze daarvoor voldoende mogelijkheden en een goede dienstverlening bieden. Dit staat beschreven in ons ambitiedocument voor de Omgevingswet. In de omgevingsvisie willen we hier een vervolg aan geven. De omgevingsvisie beschrijft straks de gewenste ontwikkelingsrichting van onze leefomgeving. Met de visie geven we ***ruimte aan initiatieven***, zeker als die plannen bijdragen aan de gewenste koers. En de visie geeft een duidelijke richting om samen te werken aan een goede leefomgeving. Samen, uitnodigend, servicegericht en met ruimte voor maatwerk.

1.2 Leeswijzer

Met een duidelijke opbouw vormt deze concept omgevingsvisie een heldere basis voor het gesprek (stap 4) en onze definitieve omgevingsvisie (stap 5):

Hoe ziet onze leefomgeving er anno 2020 uit?
In ***hoofdstuk 2*** maken we een 'foto' van ons vertrekpunt. Hoe ziet onze leefomgeving er nu uit? We beschrijven onze leefomgeving en kijken kritisch naar knelpunten. Welke verbeterpunten komen daaruit naar voren? Welke grote vraagstukken en uitdagingen staan er op ons te wachten?

Welke gesprekken over ambitie hebben wij gehad?
In stap twee van het proces zijn we met een breed participatietraject gericht in gesprek gegaan over ambitie. ***Hoofdstuk 3*** is een weergave van hoe we belanghebbenden hebben betrokken en welke afstemming met andere bestuursorganen er heeft plaatsgevonden.

Concept visie: Richting òn ze toekomst!
Hoofdstuk 4 draait het uiteindelijk allemaal om! Wat willen we bereiken met onze omgevingsvisie? Hoe zien de speerpunten voor onze leefomgeving eruit? Het te voeren strategische beleid voor onze leefomgeving wordt op hoofdlijnen beschreven.

Hoe maken we een weloverwogen keuzes als belangen botsen?
Met de omgevingsvisie kijken we vooruit, maar de toekomst is door niemand te voorspellen. We kunnen daarom niet nu al bepalen welke keuzes we in de toekomst maken. We kunnen door middel van heldere principes wel richting geven aan toekomstige afwegingen, zodat de richting daarin meer voorspelbaar wordt. We geven in ***hoofdstuk 5*** duidelijk aan welke principes we hanteren als we bij toekomstige opgaven te maken krijgen met spanningsvelden tussen verschillende belangen in de leefomgeving.

Hoe maken we werk van onze visie?
We werken samen aan de toekomst van onze leefomgeving! Wat is de rol van de gemeente? Welke rol ziet de gemeente Edam-Volendam voor anderen? Hoe geven we uitvoering aan onze visie? We beschrijven in ***hoofdstuk 6*** de verschillende rollen en geven er onze sturingsfilosofie.

Samen uitvoering geven aan onze visie

Een 'foto' van ons vertrekpunt

Een helder afwegingskader

Gesprekken over ambitie

Eerste aanzet tot ons strategisch en samenhangende beleid voor de leefomgeving in Edam-Volendam

2 ONZE LEEFOMGEVING | Een 'foto' van ons vertrekpunt!

Hoe ziet onze leefomgeving er nu uit? Dat beschrijven we in dit hoofdstuk! Wat is (nu) kenmerkend voor onze gemeente en welke grote vraagstukken en uitdagingen staan er op ons te wachten? Welke gebieden kunnen we onderscheiden en wat is hun verhaal? Kortom; we beschrijven onze leefomgeving en kijken kritisch naar knelpunten. Welke verbeterpunten komen daaruit naar voren?

2.1 Ons vertrekpunt

Ligging gemeente

Gemeente Edam-Volendam is een uitgestrekte, grotendeels landelijk agrarische gemeente, aan het Markermeer. Edam-Volendam is onderdeel van regio Zaanstreek-Waterland in de noordvleugel van metropoolregio Amsterdam. Het bestaat uit de plaatsen Beets, Edam, Hobrede, Kwadijk, Middelie, Oosthuizen, Schardam, Volendam en Warder en een gedeelte van de polder De Purmer. Iedere kern heeft een eigen karakter en identiteit.

Ontstaansgeschiedenis

De individuele identiteiten van de verschillende kernen komen voort uit de ontstaansgeschiedenis, wat tegelijkertijd ook een bindende factor is tussen de kernen. De ontwikkeling langs veenstroom de IJe, waar zowel Edam als Volendam hun naam direct of indirect aan te danken hebben, was zeer bepalend voor de ruimtelijke structuur van beide kernen. De IJe liep door 'Zeevanck' van de Beemster naar de Zuiderzee. Omstreeks 1230 werden de zeegaten van de Zuiderzee afgedamd. De stad Edam ontwikkelde zich vervolgens als nederzetting aan de rivier de IJe. De naam Edam is een verwijzing naar de IJe-dam, die aangelegd werd om de overslag tussen de IJe en de handelsweg mogelijk te maken. In 1357 kreeg Edam stadsrechten. Tegelijkertijd werd er een nieuwe verbinding van Edam en de Purmer naar de Zuiderzee gerealiseerd: het Oorgat. Het Zuiderzeegat bij Volendam werd juist dichtgemaakt. Door deze sluiting ontstond de Folledam (later Volendam) tussen de Zuiderzee en het achterliggende Volendammermeer. De eerste vermelding van Volendam stamt uit 1460. Zeevang lag 'gevangen door de zee' ingeklemd tussen de Beemster, de Purmer en de Zuiderzee. De regio kent grofweg twee verschillende typen dorpen. De dam- en dijkdorpen zijn op een dijk of dam ontstaan, terwijl de lintdorpen langs een weg in het landschap tussen de dijken in liggen. Het dorp Middelie - midden in de gemeente - herinnert ook nog aan de IJe: oorspronkelijk heette dit dorp dit Middel-IJe. In het begin van de 16e eeuw werden de vestingwerken van Edam aangelegd. Twee eeuwen later (ca 1830) worden de poorten afgebroken en de stadsmuur omgevormd tot aarden wal. Vandaag de dag kan de vesting bewandeld worden en is het een dankbare, duidelijke afbakening van het historische centrum. Volendam ontstond in de 15e eeuw als vissersnederzetting met een aantal huizen aan de dijk. Vervolgens werd het dorp uitgebreid op een compact stukje grond dat tegen de dijk aan lag: het Doolhof. De hoge dichtheid hiervan heeft te maken met het feit dat toentertijd het Volendammermeer nog niet was drooggelegd. Dit gebeurde pas in 1640. Edam en Volendam hebben na de tweede wereldoorlog een grote stedenbouwkundige ontwikkeling doorgemaakt en zijn inmiddels tegen elkaar aan gegroeid. De jongste wijken zijn De Broeckgouw in Volendam en De Keetzijde in Edam, die beide door de gemeente zelf zijn ontwikkeld als antwoord op een zeer grote behoefte aan woningen onder onze starters.

Edam, De ‘Parel van Holland’. De Edammer kaas heeft wereldwijde bekendheid en het stadje verrast elke bezoeker! In Edam heeft het leven zich honderden jaren binnen de vesting afgespeeld. De beschikbare ruimte in de stad was beperkt en de ruimtedruk groot, waardoor elke vierkante meter nauwkeurig is gepland. Hierdoor zijn er in Edam veel verschillende functies op een relatief klein oppervlak. De manier waarop deze ruimtes zijn georganiseerd geeft een kijkje in de geschiedenis van deze koopmansstad. De noord-zuid verbinding laat de oorspronkelijke oriëntatie zien en herbergt ruimtes van het publieke leven. De oost-west verbinding staat in het teken van de haven en de voormalige Zuiderzee. ***Moet deze cultuurhistorische parel nog intensiever worden beschermd, of moet Edam naast een goede bescherming zich juist ontwikkelen om de unieke kwaliteiten te behouden voor de toekomst?***

Van kaasmarkt tot versierfiets!

Volendam is, anders dan Edam, ontstaan langs de dijk en georiënteerd op de haven. De haven, het weidse uitzicht over de voormalige Zuiderzee en alle activiteit maakt dit tot het hoofdmoment van Volendam. De bekendheid van Volendam heeft mede zijn oorsprong in een vroege vorm van 'city branding'; kunstenaars mochten van een slimme hoteleigenaar overnachten in ruil voor een schilderij. Andere schilderijen van het leven hier gingen de wereld over. Het beeld van klederdracht en klompen was geboren. De dijk met de visserij, de dijkhuisjes en de klederdracht is nu nog steeds een krachtig exportproduct en trekt veel bezoekers naar het dorp. 'Het nieuwe Volendam' speelt zich achter de dijk af. Een samenleving met grote sociale betrokkenheid en controle. 'De Volendammer' is misschien eigenwijs te noemen, maar wellicht zijn deze hardwerkende en ondernemende mensen juist daarom wel heel succesvol. ***Hoe benutten we dit ondernemerschap voor een succesvolle toekomstige Volendamse leefomgeving?***

Van kunst op de dijk tot kunstgras in de voortuin!

Van verzonken dorp tot kamperen bij de boer!

Het landelijk gebied van Zeevang ligt tussen de voormalige Zuiderzeedijk en de ringdijken van de Beemster en de Purmer. Het heeft een zeer open karakter en de invloed van het water is hier onmiskenbaar aanwezig. Het veenweidelandschap wordt agrarisch gebruikt, heeft grote natuurwaarden en trekt veel recreanten. Je kunt er niet alleen heel goed fietsen, maar het gebied leent zich ook heel goed voor wandelen, kanoën, skeeleren en schaatsen in de winter. De natuurlijke hagelwitte schelpenstrandjes aan het Markermeer lenen zich voor zonnen, picknicken en (kite)surfen bij de juiste wind. De dorpen in Zeevang zijn allemaal dam/dijk- of lintdorpen met doorzichten naar dat mooie achterliggende landschap. Ze verschillen van elkaar door hun positie aan de Zuiderzeedijk, langs één van de ringdijken, of in het open landschap. Een kerk of school vormt over het algemeen het centrum van de verschillende dorpen. Oosthuizen heeft de voorzieningen. Beets en Hobrede stralen rust en ruimte uit. Schardam heeft een sterk recreatief karakter. In Warder en Kwadijk wordt wonen en werken gecombineerd en in Middelie zijn de agrarische waarden en natuurwaarden goed voelbaar. ***Hoe kunnen die kernkwaliteiten zich verder ontwikkelen?***

Het deel van de Purmer binnen de gemeente Edam-Volendam is een kenmerkend polderlandschap met een grootschalige verkaveling. De openheid van dit gebied vormt een ruimtelijke groene buffer tussen de verstedelijking van onze gemeente die van Purmerend. ***Blijven we inzetten op behoud van de groene buffer of kijken we daar ook naar mogelijkheden om ontwikkelingen mogelijk te maken?***

Analyse leefomgeving

Voordat we met het avontuur 'omgevingsvisie' begonnen, hebben we een 'foto' gemaakt van ons vertrekpunt; een nulmeting van onze leefomgeving, waarmee we vaststellen hoe die leefomgeving er nu voor staat. Voor een uitgebreide analyse wordt verwezen naar de ***bijlage 'Leefomgevingsfoto'***. Dit vormt tevens de opstap naar een MER (Milieueffectrapport), die - afhankelijk van de diepgang van de definitieve visie - opgesteld zal (moeten) worden. In het bijzonder hebben we ook onderzoek gedaan naar onze woonbehoefte. De uitkomsten daarvan zijn terug te vinden in de ***bijlage 'Woningmarktanalyse'***.

Onze leefomgeving verandert! Wereldwijd verandert het klimaat. Tussen 1901 en 2010 is het gemiddelde zeeniveau met 19 centimeter gestegen. De verwachting is dat hier tot 2065 24 tot 30 centimeter en tot 2100 40 tot 63 centimeter bij komt (un.org, 2020). Op basis van het VN-Klimaatakkoord van Parijs hebben de 28 lidstaten afgesproken dat de EU in 2030 minimaal 40% minder moet uitstoten. Maar zelfs als we klimaatverandering weten af te remmen, zullen de gevolgen eeuwen lang blijven bestaan. *Welke maatregelen nemen wij in onze gemeente en hoe gaan we om met verandering?*

De totale oppervlakte van de gemeente bedraagt ca. 8.000 ha. Ongeveer 36% van dit oppervlak bestaat uit water. Het land gebruiken we voor 79% voor agrarische doeleinden. We zijn dus een echte waterrijke en agrarische gemeente! *Hoe ziet de toekomst van dit landschap er uit?*

In onze gemeente wonen ongeveer 36.000 mensen in bijna 15.000 woningen. Edam-Volendam kenmerkt zich door een percentage koopwoningen dat opmerkelijk hoger is dan het gemiddelde in Nederland. Dat betekent ook dat het percentage sociale huurwoningen en particuliere huurwoningen kleiner is dan gemiddeld. Met 87,3% ééngezinswoningen binnen de totale woningvoorraad en een gemiddeld huishouden van 2,45 personen, zou je kunnen zeggen dat we ook een 'gezinsgemeente' zijn. *Hoe zal dit in de toekomst zijn? Hebben we dan nog steeds grote behoefte aan die ééngezinswoning?* Onze gemeente heeft naar verwachting een huishoudensgroei van +1.165 in de periode tot 2030 en +570 in de periode 2030-2040. [Woningmarktanalyse, Gem. E-V] *Waar kunnen we die extra woningen bouwen?* We hebben een duidelijke opgave voor de bereikbaarheid en diversiteit van de voorzieningen binnen de gemeente [Leefbaarometer, Min. BZK]. *Hoe houden we samen onze voorzieningen dichtbij?*

In Edam-Volendam zijn twee keer zoveel zzp-ers actief als gemiddeld in Nederland. In vergelijking verdienen zij gemiddeld meer, en zijn er minder zzp-ers met lage inkomens. Dit is toonbeeld van het ondernemerschap. Onze industrie- en bedrijventerreinen bieden geen grote ontwikkelruimte meer voor onze ambitieuze ondernemers. Werkgebieden die eerst op de goede plek lagen, liggen nu ingeklemd tussen woongebieden. *Hoe kunnen we onze economie versterken en tegelijkertijd onze leefomgeving verbeteren? Hoe gebruikt de ondernemer de leefomgeving en hoe ontwikkelt zich dat in de toekomst?*

Sport en de gemeente Edam-Volendam zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. We hebben veel sportaccommodaties en we maken ook graag gebruik van onze mooie leefomgeving om te ontspannen. De verwachting is bovendien dat sport en bewegen naar de toekomst toe steeds minder gebonden is aan tijd, plaats en een vereniging. Vaak kiezen sporters ervoor om zelfstandig of in kleine, zelfgeorganiseerde groepen te sporten, op momenten dat het hen uitkomt. Hierbij maken ze gebruik van de openbare ruimte en het groen in en rondom de kernen. We mogen daarnaast jaarlijks vele mensen verwelkomen om van onze leefomgeving te genieten. Mensen komen voor ontspanning in ons landschap en bezoeken onze verschillende kernen. Edam scoort bijvoorbeeld een gemiddeld rapportcijfer van 8,4 bij bezoekers; met name de bereikbaarheid per openbaar vervoer en het aspect veiligheid scoren daarbij hoog. (Amsterdam Marketing, 2016) *Hoe kunnen we ook in de toekomst blijven genieten van onze sport- en recreatie mogelijkheden? Hoe scoren bezoekers onze gemeente in de toekomst?*

2.2 Grote vraagstukken

We willen dat de omgevingsvisie een duidelijke koers uitzet voor de toekomst. Daarom hebben we een verkenning gedaan van grote opgaven die op onze gemeente afkomen.

Woningbehoefte

Door individualisering, huishoudensverdunning en vergrijzing veranderen de woonwensen. Daardoor blijft er vraag naar meer geschikte en passende woonruimte bestaan, zowel in de huur- als in de koopsector. In de periode 2019-2040 neemt de woningbehoefte in Noord-Holland toe met circa 202.000 woningen. [*bron: Bevolkingsprognose Noord-Holland 2019-2040*] Tot 2030 verwacht provincie Noord-Holland voor onze gemeente een groei van 1.100 huishoudens.

Hoe gaat die woningbehoefte zich verder ontwikkelen? Hoe willen wij wonen in de toekomst?

Vergrijzing, zelfredzaamheid en zorg voor elkaar

Absoluut en relatief gezien is de vergrijzing hoog. In Edam-Volendam is de huishoudensgroei hierdoor de komende jaren groter dan de bevolkingsgroei. De zorgvraag neemt sterk toe. Tegelijkertijd willen we dat inwoners langer thuis wonen kunnen blijven wonen, maar ook dat er voldoende woonmogelijkheden zijn wanneer thuis wonen niet meer gaat. Met de toewijzing van veel nieuwe zorgtaken aan de gemeente lijkt het erop dat er een nieuwe behoefte is ontstaan aan maatschappelijk vastgoed. Deze ontwikkeling gaat gepaard met het terugtrekken van woningcorporaties uit maatschappelijk vastgoed, omdat deze zich meer op het kerndoel 'sociale woningbouw' zijn gaan concentreren. Het aanpassen van bestaande huur- en koopwoningen, maatschappelijk vastgoed en de mobiliteit van de ouder wordende bevolking vraagt de komende jaren om extra aandacht.

Hoe spelen we in op de veranderende woonwensen van de ouder wordende bevolking? Hoe passen we onze leefomgeving aan zodat deze ook voor senioren veilig gebruikt kan blijven worden? Hoe zorgen we dat onze kernen vitaal en leefbaar blijven?

Vitale en leefbare kernen

De vitaliteit en leefbaarheid vergt constante aandacht. In de kleinere kernen staan de voorzieningen onder druk. In de grotere kernen dreigen gebieden onder de voet te worden gelopen door grote aantallen bezoekers en zien we door de bussen de bus niet meer. Door stedelijke verdichting komen woon- en werkgebieden (weer) dichter bij elkaar.

Hoe houden we het leven in de kleine kernen vitaal? Hoe houden we onze lucht, bodem en water schoon? Hoe zorgen we dat geluidshinder acceptabel blijft? Hoe zorgen we voor een goede balans tussen toerisme en leefbaarheid?

Economische transitie en werkgelegenheid

In Edam-Volendam wordt gewerkt. Hard gewerkt. Dat is goed voor de mensen. En wat goed is voor de mensen is goed voor de gemeenschap. Om ook later te kunnen genieten van al dat harde werken is het zaak dat er nu vooruit wordt gekeken. Op bedrijventerrein Julianaweg zijn vragen uit de markt voor de realisatie van woningbouw, maar ambitieuze ondernemers hebben geen ruimte om te groeien.

Kunnen we hier in de toekomst nog wel werken of krijgen we meer informele werklocaties? Moeten alle bedrijven de gemeente uit, om plaats te maken voor woningbouw? Of worden we het nieuwe Siliconvalley? Kan vis uit een 3D printer komen? Moeten al onze agrariërs een carrièreswitch tot krokodillenfluisteraar overwegen? Is er straks nog genoeg werk voor onze kinderen?

Met de wereldwijde ambities op het gebied van verduurzaming groeit de noodzaak van een transitie naar een circulaire economie. Hierin worden nieuwe verbindingen in productieprocessen tussen bijvoorbeeld water, landbouw en energie gezocht om kringlopen te sluiten en het hergebruik van rest- en afvalstoffen mogelijk te maken. Productieprocessen worden niet alleen efficiënter, maar hebben ook een minder grote negatieve impact op mens en natuur. Samen met Gemeente Purmerend en Beemster hebben we in 2020 de handschoen opgepakt om van onze regio de 'houtbouwregio' van de MRA - of misschien wel van Nederland - te maken.

Hoe zou de circulaire economie van Edam-Volendam er uit kunnen zien? Kunnen wij een koploper worden in bepaalde circulaire economische ontwikkelingen?

Energie, klimaatverandering en biodiversiteit

Duurzaamheid betreft een steeds omvangrijker onderwerp, waarvan de energietransitie op dit moment de meest actuele en ook acute is. Dat is een typisch transitievraagstuk: we weten ongeveer waar we vandaan komen (centrale energieopwekking op basis van gas en kolen), we kennen elementen die behulpzaam zijn bij een transitie naar een nieuw systeem, maar hebben nog geen vastomlijnd idee hoe het eruit gaat zien en hoe we dat gaan organiseren.

Hoe kunnen wij in de toekomst in onze energiebehoefte voorzien? Kunnen we onze energiebehoefte verminderen?

We leven al eeuwenlang samen met water. Dit heeft ons welvaart, kennis en erfgoed opgeleverd. Maar ook risico's. Klimaatverandering zorgt voor steeds meer extremere weersomstandigheden. Extreme warmte en droogte of juist hevige regenval. De kans op overstromingen neemt toe en hittestress wordt een groeiend probleem. Door landbouwkundige drooglegging van veenweiden treedt krimp, inklinking en oxidatie van veenbodems op. Hierdoor daalt het maaiveld en komen broeikasgassen vrij. Door klimaatverandering zal dit proces toenemen.

Hoe gaan we er samen voor zorgen dat we droge voeten houden? We hebben in Europa met elkaar afgesproken dat we in 2050 klimaatneutraal willen zijn. Hoe zou het klimaatbestendige Edam-Volendam van de toekomst er uit kunnen zien? Kunnen we onze veenweidegebieden minder kwetsbaar te maken voor gevolgen van klimaatverandering (zoals meer maaiveldaling, wateroverlast en verdroging)? Of kiezen we voor een andere toekomst van het landschap?

De biodiversiteit is in 2016 in Noord-Holland met 85% afgenomen ten opzichte van de oorspronkelijke ongestoorde situatie rond 1700. Prognoses geven aan dat dit percentage met nog eens tien procent afneemt in de komende veertig jaar. Afbreuk van onze ecosystemen heeft een negatieve invloed op de basis van ons leven. Dit alles vraagt om meer waterberging, dijkversterking en terreinen klimaatbestendig (adaptief) en ecologisch in te richten. Er is een transitie nodig naar een situatie waarin investeringen in groen, water, wegen en (her)ontwikkeling worden gecombineerd om de klimaatbestendigheid, veiligheid, kwaliteit en gezondheid van de stad te verbeteren en betaalbaar te houden. De gemeente heeft zich in maart 2019 aangesloten bij de landelijke publiekscampagne van Stichting Steenbreek. Het doel van deze actie is het tegengaan van de verstening in de tuin en bewoners bewust maken van de nadelige gevolgen van deze verstening.

Is de bij er straks ook nog bij of luisteren we dan naar het gezoem van 'bestuif-drones'?

Technologie en innovatie

Digitale informatie en communicatie is steeds meer aanwezig in de fysieke leefomgeving (sensoren, camera's) en maakt nieuwe innovaties mogelijk op het vlak van bijvoorbeeld veiligheid en mobiliteit.

Hoe kunnen we nieuwe technieken inzetten om onze leefomgeving te verbeteren?

Mobiliteit en bereikbaarheid

Onze mobiliteit gaat veranderen! Tegenwoordig delen we soms auto's en we gaan steeds meer elektrisch rijden; niet alleen met de auto maar ook met de fiets krijgen we een duwtje in de rug. De Noord-Zuidlijn rijdt en bussen naar Amsterdam worden binnenkort allemaal elektrisch. Elke fabrikant die iets met auto's of luchtvaart doet, houdt zich ook bezig met de ontwikkeling van 'vliegende auto's'.

Hoe ontwikkelt dit zich verder in de toekomst? En wat voor eisen stelt dat aan de leefomgeving van morgen?

Van Waterlandse tram naar 'bouwbusjesfile' op de N247. Onze bereikbaarheid is constant in beweging. Als we meer woningen en bedrijven bouwen, moet onze infrastructuur mee (kunnen) bewegen.

Hoe passen we onze wegen aan op een veranderende wens voor bereikbaarheid?

We hebben een snelweg door onze gemeente maar geen op en afrit. We hebben een spoorlijn door onze gemeente maar geen station. Om de bereikbaarheid van onze gemeente te behouden en te verbeteren moeten we nadenken over nieuwe ontsluitingen. Niet alleen voor de bereikbaarheid, maar ook voor de veiligheid, leefbaarheid en gezondheid van de leefomgeving rondom de bestaande primaire ontsluitingswegen.

Welke kansen liggen er voor een betere bereikbaarheid van onze gemeente?

2.3 Gebiedsverhalen

Voor een goede vertaling van ons beleid (omgevingsvisie) naar regelgeving (omgevingsplan) wordt het grondgebied van de gemeente Edam-Volendam aan de hand van vier samenhangende gebieden beschreven. We noemen dit 'gebiedsverhalen'. We geven daarin een beschrijving op hoofdlijnen, we beschrijven de uitdagingen / grote vraagstukken die specifiek voor de betreffende gebiedstypologie kenmerkend zijn en we verwijzen naar relevante documenten voor de beschrijving van de gebiedskarakteristieken.

We onderscheiden hierin:

1. **Oude kernen**
2. **Woongebieden**
3. **Landelijke gebieden**
4. **Industrie- en bedrijventerreinen**

We leggen de basis voor het onderscheid van de gebieden in de omgevingsvisie, maar de concrete afbakening en beschrijving van de gebieden wordt uitgewerkt in het omgevingsplan, aangezien hier bij ontwikkelingen verschuivingen in kunnen ontstaan.

Oude kernen

De historische dorpskern Oosthuizen met de kenmerkende Raadhuisstraat, het beschermde stadsgezicht van Edam met het Oorgat, de Zeesluis en de haven en tot slot de oude kom van Volendam met het attentiegebied, de bebouwing aan de dijk en de haven. Allen omgeven door groen en water. Niet voor niets heet de regio Waterland. Rijk aan historie en verscheidenheid. Elke kern met z'n eigen charmes en in alle oude kernen is een verscheidenheid aan gebouwen en openbare ruimte terug te vinden.

De oude kernen hebben hun eigen identiteit maar kennen overeenkomstige uitdagingen. Individuele wensen tot uitbreiding of aanpassing van woningen en gebouwen, kunnen er toe leiden dat de gebiedskarakteristiek langzaam wordt verlaten. De vitaliteit van de kernen staat over druk doordat de draagkracht voor een goed voorzieningenniveau verandert. De balans tussen de aantrekkingskracht van de kernen op bezoekers enerzijds en leefbaarheid anderzijds is delicaat. Daarnaast zorgen de smalle straten voor een uitdaging op het gebied van verkeersveiligheid, bereikbaarheid en parkeren. De opgave voor de energietransitie binnen deze gebieden is groot als we denken aan de overwegend oude bebouwing en het historische karakter dat behouden zou moeten worden. De compacte bebouwing en verharding leidt er bovendien tot een verhoogde kans op hittestress en wateroverlast bij hevige neerslag.

- *Voor een beschrijving van het karakter van de oude kern van Edam wordt verwezen naar het 'Aanwijzingsbesluit Stadsgezicht Edam' van het Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk uit 1977.*

- *Voor een beschrijving van karakteristieken van de oude kern van Volendam, waaronder in het bijzonder het attentiegebied, wordt verwezen naar de 'Cultuurhistorische Verkenning Attentiegebied Oude Kom Volendam' van de gemeente Edam-Volendam uit 2012.*

Woongebieden

Het gaat hier om de gebieden met daarin overwegend moderne woningbouw. Thans gaat het daarbij enerzijds om het gebied tussen de Julianaweg en het gebied begrensd door Stadsgezicht Edam, het Groot- en Klein Westerbuiten en anderzijds het gebied van Oosthuizen begrensd door de N247 en de Oostdijk. De twee gebieden zijn omgeven door agrarisch gebied en groene longen (natuur/stadsparken) en water. Rustige woonwijken met verschillende ontwikkelmomenten bestaan overwegend uit grondgebonden woningen, met hier en daar op een aantal locaties geconcentreerde winkelgebieden en/of supermarkten en maatschappelijke/sport voorzieningen op wijkniveau. Er is een diversiteit in stedenbouwkundige structuren, groen- en waterstructuren en woningtypen.

Woningbehoefte in het verleden, nu en in de toekomst leidt tot een groei van stedelijk gebied. Dit leidt in toenemende mate tot de noodzaak van efficiënt en duurzaam ruimtegebruik voor de toekomstige behoefte, zonder dat dit ten koste gaat van de leefbaarheid en kwaliteit van de bestaande woongebieden. Binnen de woongebieden vormen klimaatverandering en biodiversiteit in toenemende mate een uitdaging. De energietransitie zorgt voor een aanzienlijke opgave voor individuele woningeigenaren, maar ook voor de uitrol van collectieve warmtevoorzieningen en een aanpassing van ons elektriciteitsnetwerk.

- *Voor een beschrijving van het karakter van de verschillende woongebieden wordt ondermeer verwezen naar de verschillende beeldkwaliteitsplannen die ten tijde van de ontwikkeling van de gebieden zijn uitgewerkt.*

Landelijke gebieden

Het buitengebied van Edam-Volendam heeft voor het overgrote deel een groen karakter en wordt gekenmerkt door grote openheid: weidse weilanden en natuurgebieden gecombineerd met veel water. De openheid wordt doorbroken door verspreide lintdorpen en verkeersaders. De hoofdactiviteit binnen het gebied is agrarisch en wordt gebruikt door agrarische bedrijven, meest(melk)rundveehouderijen. Daarnaast zijn er enkele (hoogwaardige) paardenhouderijen en -fokkerijen en worden schapen gehouden. Andere bedrijvigheid zijn enkele loonbedrijven. Bij particulieren of gecombineerd met deze bedrijven is er veel verblijfsrecreatie in de vorm van diverse B&B 's en zijn er diverse campings, variërend in omvang van enkele plekken in de vorm van kamperen-bij-de-boer tot grote, formele campingterreinen. De agrarische bedrijven zijn essentieel voor behoud en onderhoud van het veenweidegebied. Zonder beweiding, begrazing en maaien zou het gebied zeer snel verruigen en minder of niet geschikt zijn voor weidevogels. Veel agrariërs hebben natuurbeheercontracten met bijvoorbeeld Staatsbosbeheer. Anderzijds is er het spanningsveld tussen natuurbeheer (hoog waterpeil) en agrarisch beheer (laag waterpeil). Grote delen van het gebied zijn aangewezen als natuurgebied. Het gaat daarbij zowel om grote Natura2000 gebieden (Polder Zeevang en het Markermeer) als om het Natuur Netwerk Nederland. Tevens zijn er nog kleinere natuurgebieden als zodanig bestemd en beschermd, met name langs de IJsselmeerdijk. Het grootste deel van het gebied is aangewezen als weidevogelleefgebied. Het gebied straalt rust en natuur uit. Met deze (kern) kwaliteiten nodigt het gebied uit tot extensief recreatief gebruik in de vorm van wandelen en fietsen. Daarnaast is er veel waterrecreatie hetgeen kan worden afgeleid uit de diverse jachthavens in het gebied. Het gaat hierbij om een (voldoende) aantal goed gefaciliteerde voorzieningen, die een bijdrage leveren aan de recreatieve beleving van het gebied. Het gaat daarbij om de vluchthaven Schardam, de kleine jachthaven in Warder nabij het openluchtzwembad en de grote(re) havens van Edam en Volendam.

Vanwege toekomstige ontwikkelingen die op ons af komen (woningbehoefte, klimaatadaptatie, energiestrategie) staat het landschap in onze gemeente onder druk. De uitdaging is dan ook om de toekomstbestendigheid en de economische draagkracht van het gebied te versterken en - in het geval van ontwikkelingen - op basis van ons integrale beleid zorgvuldige afwegingen te maken die passend zijn bij het karakter van het gebied.

- *Voor een beschrijving van het karakter van het gebied wordt verwezen naar de 'Leidraad Landschap en Cultuurhistorie' van de Provincie Noord-Holland uit 2018.*

Industrie- en bedrijventerreinen

In Edam-Volendam zijn meerdere bedrijventerreinen. De bebouwing op de terreinen wisselt sterk in kwaliteit, omvang, hoogte en gebruikte materialen. De terreinen kennen veel verharding en weinig groen. De ruimte tussen of voor gebouwen wordt veelal gebruikt als parkeer-, laad- en losruimte. Aan de Oosthuizerweg/Nijverheidsstraat te Edam ligt het industrieterrein Oosthuizerweg. De ruimtelijke opbouw bestaat uit een aantal evenwijdig lopende straten waarlangs de bedrijven zijn gevestigd. Het stratenpatroon en de verkaveling volgen in grote lijn de oorspronkelijke richting van het landschap. In Volendam ligt het bedrijventerrein Julianaweg. De structuur van het gebied bestaat uit een centrale ontsluitingsweg (Julianaweg) - een woonboulevard met (boven)lokale functie - met dwars daarop een aantal verkeerslussen die zorgen voor de verdere ontsluiting van andere bedrijvigheid. In Oosthuizen, aan de Hoornse Jaagweg, ligt het bedrijvenpark Oosthuizen. Door de ligging ten noorden van Oosthuizen en de ligging aan het open landschap, is de locatie van invloed op de ruimtelijke beleving van de aanliggende gebieden. Het laatste terrein betreft Slobbeland dat achter het Zuideinde te Volendam buitendijks aan het water is gelegen. Door de ligging aan het water, en tussen het Marinapark en de haven, ondergaat dit gebied al langer een transitie, waardoor bedrijven het terrein delen met recreatieve en toeristische functies.

Binnen de gemeente Edam-Volendam is geen verdere fysieke uitbreidingsruimte meer beschikbaar. Bestaande bedrijven worden daardoor belemmerd in hun ontwikkelingsmogelijkheden, waardoor de kans ontstaat dat werkgelegenheid weg vloeit. Bovendien groeit de gemeente in aantallen huishoudens, maar kan de gemeente door het gebrek aan uitbreidingsruimte onvoldoende meegroeien in de hoeveelheid werkgelegenheid. De Volendamse terreinen liggen in toenemende mate ingeklemd tussen woongebieden waardoor de twee functies elkaar in toenemende mate in de greep houden. De ligging van deze twee gebieden leidt daarnaast tot opgaven voor de bereikbaarheid van de bedrijven enerzijds en de leefbaarheid van woongebieden anderzijds. De bebouwing op de bestaande terreinen is wisselend in kwaliteit, waardoor een aanzienlijke opgave ligt ten aanzien van verduurzaming. De terreinen zijn bovendien veelal verhard, waardoor ook deze gebieden gevoelig zijn voor hittestress en wateroverlast bij hevige neerslag.

3 IN GESPREK OVER AMBITIE | Samen zetten we koers!

Eerst participatie, dan pas een visie. We zijn in aanloop naar de verwoording van een eerste versie van onze omgevingsvisie breed in gesprek gegaan over ambitie.

We hebben onder de noemer 'Het Praathuis' voor de breedste participatieaanpak tot nu toe gekozen, om inwoners en ondernemers de mogelijkheid te geven om samen de koers van onze leefomgeving in Edam-Volendam te bepalen. Ook zijn we op bezoek geweest bij andere overheden en instanties om vooraf afstemming te zoeken naar onderwerpen die een rol zouden kunnen spelen binnen onze gemeente. We gaan hier een vervolg aan geven in stap 4 van het proces.

2.1 'Het Praathuis'

We kijken allemaal anders tegen onze leefomgeving aan. Dat komt bijvoorbeeld doordat we een andere achtergrond hebben, doordat we op een andere plek wonen of doordat we van een andere leeftijd zijn. Door met elkaar in gesprek te gaan ontstaat enerzijds wetenschap en begrip voor elkaars belangen en kunnen we anderzijds gezamenlijke waarden en doelstellingen benoemen die ten grondslag liggen aan die belangen. Door een breed spectrum aan middelen die een diversiteit aan doelgroepen aanspreekt in te zetten en door naar deze doelgroepen toe te gaan, hebben we er naar gestreefd om een zo goed mogelijke afspiegeling te verkrijging van hoe de samenleving in onze gemeente denkt over de toekomst van onze leefomgeving.

Op de site ***omgevingsvisie.edam-volendam.nl*** was het traject actueel te volgen. We zijn actief geweest op sociale media en hebben diverse activiteiten en acties gehouden. Eén van de meest opvallende activiteiten was ons mobiele praathuis. Het was een van de middelen, maar 'Het Praathuis' - geïnspireerd op het praathuis op de dijk in Volendam - is in onze gemeente synoniem gaan staan voor (burger)participatie; het gesprek dat we met elkaar hebben om samen koers te zetten.

In deze paragraaf vindt u een korte samenvatting van de verschillende activiteiten en de opbrengsten. ***Een uitgebreid verlag van deze stap 2 van ons proces is terug te vinden in de bijlage 'In gesprek over ambitie'. Daarin staat ook de 'rode draad' benoemd, waar we het met elkaar over eens zijn en die de basis vormt voor voor de verdere uitwerking van onze visie!***

Afspraken vooraf!

Om mensen uit Edam-Volendam goed bij de omgevingsvisie te betrekken, maakten we vooraf afspraken. De afspraken maken duidelijk wat we van deelnemers vragen, hoe we met de inbreng om gaan, en wat en op welke manier we deelnemers betrekken.

'Het Praathuis' kwam naar u toe!

Wie kent ons praathuis aan de dijk nou niet? En hoe mooi zou het zijn als we met het praathuis naar de mensen toe kunnen gaan? Het praathuis op de dijk stond symbool voor ons mobiele praathuis. Met dat mobiele praathuis zijn we de gemeente rond gegaan en hebben we ontzettend veel mensen gesproken over de toekomst van onze leefomgeving. We hebben het mobiele praathuis op verschillende plekken in onze gemeente geplaatst; niet overal spelen dezelfde onderwerpen. Hierdoor hebben we uit alle hoeken van onze gemeente en (ver) daarbuiten een breed spectrum aan belanghebbenden over een verscheidenheid aan onderwerpen gesproken.

Teken de toekomst

Van september tot en met december 2019 liep er een tekeningenactie voor de kleinste inwoners van onze gemeente. De tekeningenplaat kon worden opgehaald op het stadskantoor, werd uitgedeeld bij het mobiele praathuis maar was ook te downloaden op de internetpagina. De prijswinnaars kwamen met geweldige ideeën!

WINNAAR
DEBATTLES
Merel

NAAR!
BESTE ADVIEZEN

Buurtbingo

Om ouderen te betrekken bij de omgevingsvisie, zijn we op 19 november 2019 bij het Sint Nicolaashof in Volendam en op 29 november 2019 bij de Meermin in Edam langs geweest en hebben we daar de Buurtbingo gespeeld. Aan de hand van vragen over de leefomgeving zijn we daar het gesprek aan gegaan en kregen we te horen wat door de bewoners van verzorgingshuizen belangrijk wordt gevonden of wat ze vanuit hun levenservaring willen meegeven voor de toekomst van de leefomgeving.

Ansichtkaarten

We deelden ansichtkaarten uit aan de inwoners met het verzoek ze terug te sturen naar de gemeente. Op de voorkant stonden foto's van mooie plekken in de gemeente en op de achterkant stonden vragen over de leefomgeving. Veel mensen vonden de kaarten te mooi om terug te sturen en vroegen er ééntje meer om te bewaren! We kregen desondanks diverse kaarten terug.

Fotografeer een duim

Wij hebben meerdere duimen van 50 x 50 cm uitgedeeld binnen de gemeente. De bedoeling was dat deze duimen op de foto werden gezet op plekken in de gemeente die mooi zijn of juist beter zouden kunnen en dat de duim vervolgens aan een bekende werd doorgegeven. Met de foto's kon een prijs worden gewonnen en de gemeente gebruikt de foto's als input voor de omgevingsvisie.

Het spel dat uw toekomst zal veranderen

Op donderdag 14 november 2019 hebben we de eindbijeenkomst van 'Onze economische toekomst 2040' aangegrepen om in gesprek te gaan met aanwezigen. Ongeveer 400 ondernemers en andere geïnteresseerden waren getuige van deze spectaculaire en inspirerende avond! Speciaal voor deze avond hebben we een spel ontwikkeld om in één van de workshops op een leuke en toegankelijke manier met elkaar in gesprek te gaan en vrij te denken over de toekomst van onze fysieke leefomgeving. Het spel is door de ambtelijke organisatie bedacht en vormgegeven om op een toegankelijke manier in korte tijd veel bruikbare inbreng voor de omgevingsvisie te verkrijgen. De toegangskaarten voor de workshop waren in sneltreinvaart vergeven. Met twee groepen enthousiaste deelnemers hebben we in twee keer twintig minuten ongeveer 200 ideeën voor de leefomgeving opgehaald. Dat doen niet veel participatievormen ons na! Het spel werkte prikkelend voor de verbeelding en gaf ruimte om vrij te denken. Het doel en de ondertoon is echter een serieuze en dat werd door de deelnemers goed vertaald in een hoop bruikbare ideeën voor de toekomst van onze leefomgeving!

De vele ideeën die we hebben opgehaald kunnen we natuurlijk niet allemaal realiseren. Dat was vooraf duidelijk gecommuniceerd en daar was de aard van het spel vaak ook niet naar; geluksvakjes met een onbeperkte investeringsmogelijkheid komen helaas in onze fysieke leefomgeving niet voor. We hebben de ingebrachte ideeën wel zo goed mogelijk gecategoriseerd naar ambities. Dit hebben we meegenomen in het proces om tot de voorliggende concept omgevingsvisie te komen. Het spel heeft inmiddels regionaal de nodige aandacht en navolging gekregen in de vorm van een nieuw spel gericht op samenwerking binnen de MRA deelregio Zaanstreek-Waterland. Alle gemeenten en de provincie hebben een eigen spel gekregen. Nieuwe spellen voor de hele Metropool Regio Amsterdam, voor deelregio's van de provincie, voor de hele provincie Noord-Holland en voor een congres van de VNG zijn in voorbereiding.

VRAAGKAARTEN
ANTWOORDKAARTEN
2
Zet uw antwoord op een antwoordkaart en plak op het bord!

2.2 Afstemming vooraf

De Omgevingswet voorziet niet in juridische doorwerking van de omgevingsvisie van een 'hoger' bestuursorgaan naar de omgevingsvisie – of enig andere instrument – van andere bestuursorganen. Desalniettemin maken de verantwoordelijkheden en de omgevingsvisies van andere bestuursorganen deel uit van de context waarbinnen wij onze visie vast gaan stellen. Wij stemmen daarom - voor de vaststelling van de definitieve visie – onderwerpen met andere bestuursorganen af. Daarnaast voeren we regelmatig gesprekken over onderwerpen in de fysieke leefomgeving met andere partijen en samenwerkingsverbanden. Soms gaat dat over lokale onderwerpen, maar soms zijn onderwerpen zo groot dat wij die regionaal of nationaal moeten bespreken. We gebruiken deze contacten ook voor het opstellen van en het werken met de omgevingsvisie.

Met de afstemming hebben we reeds in stap 2 en stap 3 ambtelijk een begin gemaakt. Daar is deze paragraaf een weergave van. In stap 4 zetten we die gesprekken voort en breiden we de afstemming - met de voorliggende concept omgevingsvisie onder de arm – ook uit naar andere partijen waarvan de navolgende weergave geen uitputtende opsomming is.

Nationale omgevingsvisie (NOVI)

Op 20 juni 2019 is de ontwerp-NOVI gelanceerd. Dit ontwerp is samen met het Milieueffectrapport NOVI (PlanMER) van 20 augustus 2019 tot en met 30 september 2019 ter inzage gelegd. Tijdens die periode vond in het provinciehuis in Haarlem op 11 september 2019 een informatiebijeenkomst plaats. In september 2020 is de definitieve NOVI gepubliceerd.

We hebben deelgenomen aan de informatiebijeenkomst van de ontwerp-NOVI. We hebben kennisgenomen van de ontwerp-NOVI en de definitieve NOVI. Binnen ons concept voor de gemeentelijke omgevingsvisie houden we op verschillende onderdelen rekening met de nationale versie. Een goed voorbeeld daarvan is het afwegingskader, maar ook bij de formulering van onze hoofdambities is rekening gehouden met de nationale ambities.

Nationale omgevingsvisie (NOVI)
Duurzaam perspectief voor onze leefomgeving

In Nederland staan we voor grote opgaven. De bouw van 1 miljoen nieuwe woningen, duurzaam energie opwekken, klimaatverandering en de overgang naar een circulaire economie vragen veel ruimte. Meer ruimte dan beschikbaar is in Nederland. We moeten keuzes maken zodat Nederland ook voor toekomstige generaties een veilig, gezond en welvarend land kan blijven.

De uitdagingen waar we voor staan, de keuzes die we moeten maken staan in de NOVI beschreven.

De NOVI is ontwikkeld in nauwe samenwerking met overheden en maatschappelijke partijen. Het uitvoeren van de visie doen we met elkaar: als één overheid, samen met de samenleving.

Provincie Noord-Holland

De omgevingsvisie van de provincie 'NH2050' is op 19 november 2018 vastgesteld. De gemeente Edam-Volendam heeft ambtelijk in bijeenkomsten aan de inhoud bijgedragen.

We zijn op de hoogte van de doelstellingen van de provincie die in NH2050 zijn verwoord. Wij houden de provincie op de hoogte van de voortgang van ons proces om tot een gemeentelijke omgevingsvisie te komen. We zijn op 05 oktober 2021 het gesprek met de provincie aan gegaan met de centrale vraag, waar de gemeentelijke omgevingsvisie van Edam-Volendam rekening mee zou moeten houden als het gaat om de doelstellingen en belangen van de provincie. Er is afgesproken om in stap 4 op basis van onze concept visie verder in gesprek te gaan.

Buurgemeenten

Niet alleen binnen samenwerkingsverbanden hebben wij gesprekken met andere gemeenten. Wij weten onze buren natuurlijk ook te vinden als bepaalde onderwerpen daar om vragen. De omgevingsvisie is zo'n onderwerp.

We zijn in het eerste kwartaal van het jaar 2020 in gesprek gegaan met de gemeenten Purmerend/Beemster, Koggenland en Waterland over onze omgevingsvisie. In die gesprekken zijn samen gemeenschappelijke doelen benoemd en is 'de buren' de vraag gesteld waar de gemeentelijke omgevingsvisie van Edam-Volendam rekening mee zou moeten houden als we kijken naar de belangen van de betreffende gemeente. We hebben afgesproken om in stap 4 nogmaals afstemming met elkaar te zoeken. Andere gemeenten in de regio gaan we informeren.

Gemeente Koggenland

Gemeente Koggenland is reeds enige tijd bezig met de implementatie van de Omgevingswet in de organisatie en werkt door middel van een kadernota naar een omgevingsvisie toe. Koggenland heeft daarvoor een succesvolle enquête gehouden. Uit deze enquête is duidelijk naar voren gekomen wat de bevolking wil: rust en groen, maar starters en senioren moeten wel een plek krijgen.

In de afstemming met Koggenland is onder andere gesproken over woningbouw. In Koggenland worden naar verwachting 100 woningen per jaar gebouwd. Maar ook energie was onderwerp van gesprek. Koggenland kent meerdere windmolens. Edam-Volendam niet. Komen er meer windmolens in onze regio als gevolg van de energietransitie? En hoe kijken we aan tegen zonneparken? Andere verbindende onderwerpen die zijn verkend, zijn bijvoorbeeld recreatie (zoals het verbinden van fiets-, wandel- en vaarroutes), de agrarische sector, dijkversterking en het water van het Markermeer

Gemeente Waterland

Gemeente Waterland heeft in 2017 een omgevingsvisie vastgesteld. Deze moet alleen nog wel 'Omgevingswet-klaar' gemaakt worden. Dit zal de komende jaren gebeuren. De gemeente Waterland heeft de ambitie om in de komende periode ongeveer 1000 woningen te realiseren. Dit gaat op diverse locaties gebeuren, waarvan de herstructurering van het Galgeriet in aantallen de voornaamste is. Ten aanzien van bedrijvigheid kiest Waterland er namelijk voor om dit zo veel mogelijk te verwijzen naar bijvoorbeeld Baanstee-Noord in Purmerend, om ruimte te maken voor binnenstedelijke woningbouw.

Met het oog op ontwikkelingen in de gemeenten Purmerend, Waterland en Edam-Volendam is ook over de doorstroming van de N247 en het openbaar vervoer besproken. Met Waterland hebben we in landschappelijk opzicht veel verwantschap. Voor dit gezamenlijke karakteristieke veenweidelandschap waren onder andere klimaatverandering, waterhuishouding, bodemdaling en de energietransitie belangrijke gespreksonderwerpen.

Gemeente Purmerend
Gemeente Purmerend heeft actueel beleid of werkt momenteel aan beleid voor diverse onderwerpen van de leefomgeving. In 2017 is er bijvoorbeeld gestart met het maken van de agenda 'Purmerend 2040'. Hierin verkent Purmerend de stappen die genomen moeten worden om onze stad voor te bereiden op de toekomst. Woningbouwlocaties, verkeersafwikkeling en duurzaamheid zijn enkele van de onderwerpen die in de agenda aan bod komen. Ander beleid (of beleid dat in ontwikkeling is) in Purmerend gaat onder andere over hoogbouw, leefbaarheid, mobiliteit en economie. Samen vormen deze documenten straks bouwstenen voor de omgevingsvisie van Purmerend.

Purmerend heeft een aanzienlijke woningbouwopgave. De gemeente Purmerend verwacht tot 2040 een aantal van 10.000 woningen bij te moeten bouwen om de eigen groei te huisvesten. Het zet daarbij beleidsmatig nadrukkelijk in op binnenstedelijke inbreiding. Purmerend beoogt daarmee de toevoeging van aanvullende woonmilieu's en het draagkrachtiger maken van openbaar vervoer en centrumgebieden. Purmerend wilt minder gebruik van de auto en meer gebruik van de fiets en het openbaar vervoer. Net als in Edam-Volendam is het openbaar vervoer bijna volledig gericht op Amsterdam. De onderlinge verbindingen tussen kernen in de regio zijn met het openbaar vervoer minder sterk. Edam-Volendam en Purmerend hebben gedeelde belangen als we het hebben over de economische ontwikkeling van de regio, voldoende werkgelegenheid en studiemogelijkheden.

Het klaphek door, en op de koffie bij onze buren!

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK)

Het HHNK is er voor het beschermen van het land tegen het water, tegen wateroverlast en watertekort, voor schoon en gezond oppervlaktewater en voor veilige (vaar)wegen. De wettelijke bevoegdheden van het waterschap zijn vastgelegd in de Waterschapswet. Voor de onderdelen waar het waterschap in dit kader nadere eisen en stelt zijn vastgelegd in De Keur met bijbehorende leggers en beleidsregels. Een belangrijk project vormt de dijkversterking van de Markermeerdijken.

Op 4 december 2019 en op 26 augustus 2020 zijn de speerpunten van het HHNK in het kader van onze omgevingsvisie met het HHNK besproken. We houden daar in de concept omgevingsvisie zo veel mogelijk rekening mee en hebben afgesproken de afstemming in stap 4 voort te zetten.

Wijk- en dorpsraden

Wijk- en dorpsraden spelen een belangrijke rol in het gesprek tussen inwoners en de gemeente.

Op 25 september 2019 en 29 september 2021 zijn we met de wijk- en dorpsraden in gesprek gegaan over de omgevingsvisie. In 2019 was er in Hobrede een uitgebreide presentatie van het proces en uitleg over het nieuwe instrument. Er zijn ter plaatse duimen uitgedeeld en ansichtkaarten verspreid. Diverse raden hebben hun leden opgeroepen om het mobiele praathuis te bezoeken om inbreng te geven voor de omgevingsvisie. In 2021 hebben we in het dorpshuis in Beets de opbrengst van stap 2 gedeeld en hebben we het verdere proces richting de definitieve visie geschetst. In stap 4 komen we graag nogmaals langs om het concept te bespreken.

Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland (VrZW)

Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland is een samenwerkingsverband tussen gemeenten, brandweer, politie en GHOR, waarin wordt gewerkt aan de veiligheid van de inwoners van onze regio.

De speerpunten van de Veiligheidsregio zijn zo veel mogelijk meegenomen in de concept omgevingsvisie. In stap 4 gaan we met de Veiligheidsregio graag na of het aspect veiligheid voldoende is meegenomen.

Vervoersregio Amsterdam

De Vervoerregio Amsterdam verbindt gemeenten en werkt aan een regio waar mensen vlot hun bestemming bereiken. De gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Amsterdam, Beemster, Diemen, Edam-Volendam, Haarlemmermeer, Landsmeer, Oostzaan, Ouder-Amstel, Purmerend, Uithoorn, Waterland, Wormerland en Zaanstad vormen samen de Vervoerregio Amsterdam. De Vervoerregio is opdrachtgever van het openbaar vervoer per bus, tram en metro. De Vervoerregio financiert ook verbeteringen in de regionale infrastructuur voor (vracht)auto, fiets en openbaar vervoer. De Vervoerregio stimuleert het fietsgebruik. Verder zet de Vervoerregio zich in voor een verkeersveilige regio en reductie van het aantal verkeersslachtoffers.

Op 01 september 2021 hebben we afstemming gezocht met de Vervoerregio. De doelstellingen waar de Vervoersregio zich hard voor maakt, zijn zo veel mogelijk meegenomen in de concept omgevingsvisie. Op basis van het concept gaan we in stap 4 graag weer in gesprek. Dan over de samenhang van deze doelstellingen binnen onze concept omgevingsvisie.

Koepel Sociaal Domein

De Koepel Sociaal Domein bestaat uit in totaal acht vertegenwoordigers vanuit de Jeugdraad, de WMO-raad, de Participatieraad en de Seniorenraad. De Koepel Sociaal Domein adviseert het college en/of de gemeenteraad gevraagd en ongevraagd over beleidsvoornemens.

Op 27 oktober hebben we de Koepel Sociaal Domein gesproken over speerpunten die zij graag terug zouden willen zien in onze omgevingsvisie. De doelstellingen van de koepel zijn vrij vertaald in de concept omgevingsvisie. Op basis van het concept gaan we in stap 4 met de Koepel Sociaal Domein in gesprek om samen de samenhang tussen doelen voor de fysieke leefomgeving en doelen voor het sociale domein aan te scherpen.

Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD)

Een GGD heeft de taak de gezondheid van inwoners in een gemeente of regio te beschermen en te bevorderen. De GGD draagt bij tot het creëren van een gezonde leefomgeving, die bewoners uitnodigt tot het ontwikkelen van gezond gedrag.

Op 30 augustus 2021 hebben we de Gemeentelijke Gezondheidsdienst gevraagd waar wij in onze visie rekening mee moeten houden. De doelstellingen van de GGD zijn met ons gedeeld. Gezondheid en het ontwikkelen van gezond gedrag is een nadrukkelijk onderdeel in onze concept omgevingsvisie. In stap 4 onderzoeken we graag met de GGD of dit onderwerp voldoende is verankerd.

Woningcoöperaties en huurdersorganisaties

De gemeente heeft met regelmaat overleg met de woningcoöperaties en huurdersorganisaties die in onze gemeente actief zijn.

De belangen van deze organisaties zijn zo veel mogelijk meegenomen in de concept omgevingsvisie, mede doordat parallel aan de omgevingsvisie ook een nieuwe woonvisie wordt opgesteld waarvan de hoofdzaken van het beleid integraal onderdeel vormen van de concept omgevingsvisie. In stap 4 gaan we graag samen na of de belangen voldoende zijn meegenomen.

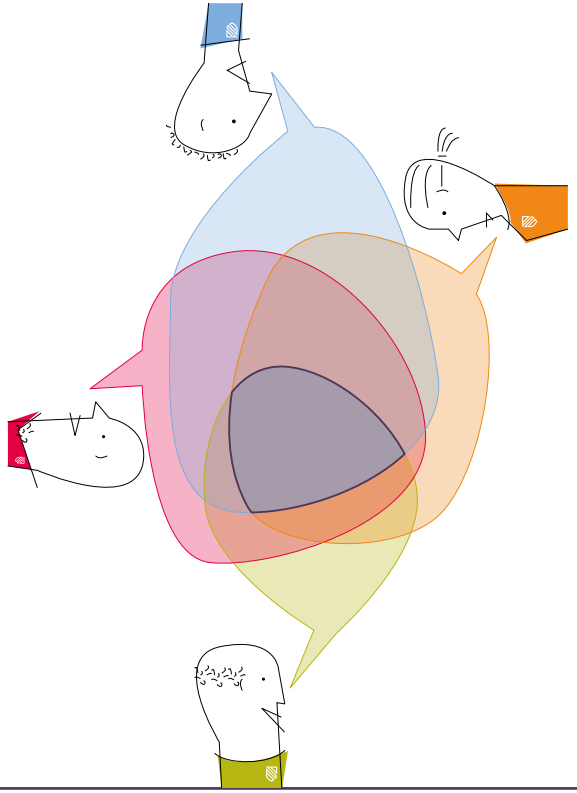

Gemeente
EDAM
VOLENDAM

Samen zetten we koers!

4 VISIE | De hoofdlijnen van ons beleid!

Na de inventarisatie van ons bestaande beleid (stap 1) en een intensief participatietraject (stap 2) hebben we vijf hoofdthema's benoemd. Deze thema's geven op hoofdlijnen een helder beeld van de verwachtingen van inwoners en bedrijven over de toekomst van de gemeente. Het is een weergave van de 'rode draad' waar we het samen over eens zijn. *Dat gebruiken we voor de verdere uitwerking van onze visie!* Met vijf vergelijkbare hoofdthema's streven we naar een samenhangende benadering van onze visie en ons beleid. Ook willen we hier mee een stabiele koers vasthouden voor de visie en het beleid op onze leefomgeving (∞) met daarnaast een meer flexibele schil van ambities en programma's als uitwerking van de visie.

Edam-Volendam heeft een hechte samenleving, waarin alle generaties van de bevolking een plek hebben. We zijn een hard werkende en ondernemende gemeenschap. We houden van bewegen en onze cultuur trekt internationaal mensen naar onze gemeente. Ons landschap verbindt ons. Het water heeft ons veel gebracht maar is ook altijd als een dreiging aanwezig geweest. Daar zijn we altijd veerkrachtig mee om gegaan en dat zullen we in de toekomst bij grote opgaven ook zo blijven doen.

Vijf hoofdthema's

Onze concept omgevingsvisie heeft vijf hoofdthema's waarin wij onze ***visie*** en de ***hoofdlijnen van het beleid voor onze leefomgeving*** in samenhang benoemen:

1. KRACHTIGE KERNEN EN LINTEN (→ 4.1)

Visie: Wij willen dat onze kernen en dorpslinten krachtig en leefbaar zijn. Edam-Volendam maakt zich daarom hard voor voldoende geschikte woonruimte, een goede openbare buitenruimte, voldoende voorzieningen en maatschappelijke verbondenheid.

2. WERKEN AAN ONDERNEMEN (→ 4.2)

Visie: Edam-Volendam is een hard werkende en ondernemende gemeenschap. Mensen zijn er innovatief en ambitieus. Stilstand is achteruitgang; Edam-Volendam maakt zich sterk voor de ontwikkeling van onze samenleving en hecht daarom waarde aan werkgelegenheid, ondernemerschap, innovatie en onderwijs binnen onze gemeente.

3. ONTSPANNING BINNEN HANDBEREIK (→ 4.3)

Visie: Edam-Volendam is altijd in beweging. We zijn een voedingsbodem voor (top)sport en we gebruiken de ruimte van onze leefomgeving voor ontspanning. Vrijetijdsbesteding moet binnen handbereik zijn! Edam-Volendam is levendig. Onze gemeente bruist door mooie evenementen, we omarmen onze cultuur en beschermen onze historie.

4. ZORG VOOR WATER EN LAND (→ 4.4)

Visie: Water, land en lucht verbindt ons letterlijk en figuurlijk. Dus daar zijn we zuinig op. Uitgangspunt voor de gezamenlijke zorg voor onze leefomgeving is het voorzorgsbeginsel, het beginsel van preventief handelen, het beginsel dat milieuaantastingen bij voorrang aan de bron dienen te worden bestreden en het beginsel dat de vervuiler betaalt. Wij zijn trots op ons agrarische cultuurlandschap. De agrariërs zijn de hoeders van ons landschap. Het veenweidelandschap blijft zo veel mogelijk open, groen en agrarisch. We geven daarom ruimte aan de economische draagkracht van het buitengebied.

5. KLAAR VOOR TRANSITIE (→ 4.5)

Visie: Onze leefomgeving is continu aan verandering onderhevig. Klimaatverandering, de transitie naar andere vormen van energie en biodiversiteit zijn actuele thema's. In Edam-Volendam zijn we als ondernemende gemeente gewend om toekomstbestendig te handelen. Met haalbare ambities streven we er naar om de kwaliteit van onze leefomgeving te behouden en te verbeteren voor toekomstige generaties.

Hoofdthema's van onze concept omgevingsvisie

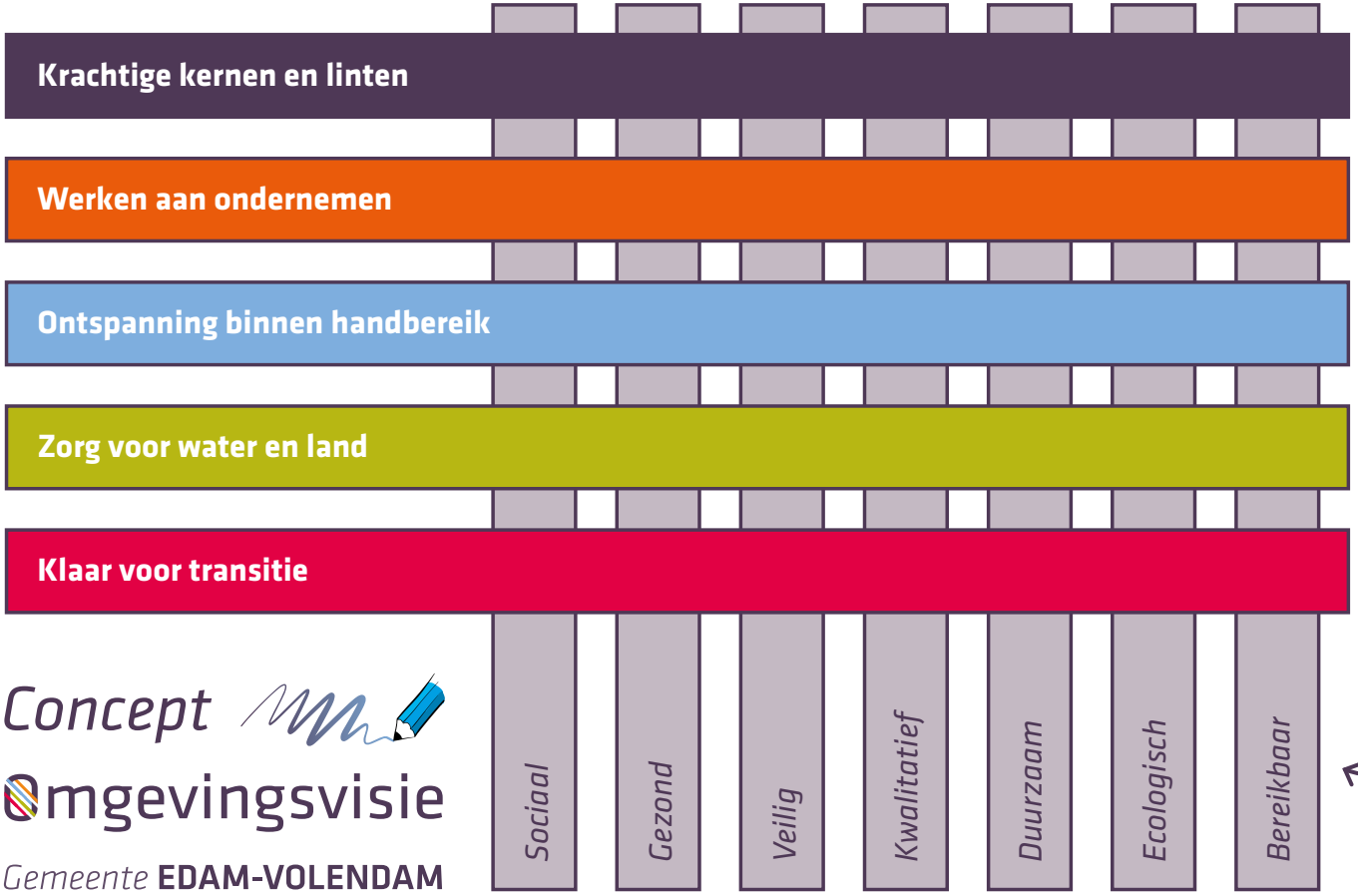

Terugkerende, verbindende en kaderstellende onderwerpen

Concept Omgevingsvisie

Gemeente **EDAM-VOLENDAM**

Gebaseerd op verkenningen & participatie!

Hoofdzaken beleid

Door die hoofdthema's lopen meerdere terugkerende, kader stellende onderwerpen; binnen de hoofdthema's brengen we die in samenhang. De belangrijkste onderwerpen hebben we in de 'leefomgevingsfoto' (zie bijlage) voor onze huidige leefomgeving geanalyseerd. Dat vormt onze 0-meting, ons vertrekpunt. Maar waar willen we naar toe met *de ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud* van onze leefomgeving? De hoofdzaken van ons beleid op deze onderwerpen beschrijven we hier en brengen we in samenhang terug binnen onze hoofdthema's (4.1 t/m 4.5).

***Hoofdzaken beleid* Sociale leefomgeving**

De sociale verbondenheid in onze gemeente is groot, de leefbaarheid in Edam-Volendam is goed en we zijn blij met werkgelegenheid en onderwijs dicht bij huis. Dit willen we graag zo houden. Wij passen onze leefomgeving aan als de 'sociale inclusiviteit' onder druk staat. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de ontwikkeling of aanpassing van woningen, voorzieningen en de openbare ruimte. We beheren onze leefomgeving om doelmatig gebruik in stand te houden.

***Hoofdzaken beleid* Gezonde leefomgeving**

De gemeente is een gezonde plek om te wonen en te werken. De gemeente zet zich in om dit zo houden door gezondheidsrisico's laag te houden en onze gezondheid te beschermen. Met de ontwikkeling, het gebruik en het beheer van de fysieke leefomgeving worden negatieve effecten voor gezondheid zo veel mogelijk voorkomen. We zetten het gebruik van de leefomgeving in om beweging (en daarmee de gezondheid van) jong en oud te bevorderen. We houden onze leefomgeving schoon om gezondheidsrisico's te beperken.

***Hoofdzaken beleid* Veilige leefomgeving**

De gemeente is een veilige plek om te wonen en te werken; onze gemeente scoort bovengemiddeld goed. Dat willen we graag zo houden. De gemeente zet zich in om de risico's samen laag te houden en de veiligheid samen te waarborgen. Veiligheid is een breed begrip. Het gaat niet enkel om objectieve veiligheid, maar des te meer om de belevenis daarvan. Uitgangspunt is een integrale benadering van onze veiligheidsaanpak, waarbij we beginnen bij de samenleving zelf; inwoners delen met de gemeente samen de verantwoordelijkheid voor de leefomgeving. De veerkracht en het vertrouwen van de inwoners zelf is de basis van het goed samenleven in de wijk. We handelen preventief. We beschermen onze leefomgeving door blijvend te voldoen aan wettelijke veiligheidsnormen. Indien nodig zetten wij handhaving en opsporing in en geven daarmee de noodzakelijke steun in de rug aan de samenleving.

Afbeelding

Deels zijn afwegingen tussen onderwerpen van onze leefomgeving te objectiveren. Maar soms zijn ze dat niet. Dan is er een politiek besluit nodig. Dat doen wij aan de hand van afwegingscriteria die wij vooraf afspreken (hoofdstuk 5).

Hoofdzaken beleid **Kwalitatieve leefomgeving**
In Edam-Volendam is identiteit en kwaliteit van de plek leidend. We beschermen de kwaliteiten van onze leefomgeving, zoals waardevolle historische gebouwen, openbare ruimte, archeologie en cultuurlandschap. Als we onze leefomgeving ontwikkelen, doen we dat naar de identiteit en kwaliteit van de plek. We gebruiken de leefomgeving binnen de functie en marges van de locatie. We beheren de leefomgeving 'gewoon goed' zodat de kwaliteit ervan gehandhaafd blijft.

Hoofdzaken beleid **Duurzame leefomgeving**
Wij willen nadelige afwenteling op anderen of toekomstige generaties tegen gaan. Duurzaamheid vertaalt zich in het Engels naar 'sustainability'; de mate waarin iets zich zelfstandig in stand kan houden. Duurzaamheid is in ontwikkeling; we zijn (technologisch) steeds meer in staat om ons leven duurzaam in te richten. Wij beschermen onze leefomgeving door onze leefomgeving zo duurzaam mogelijk in te richten, maar bewaken de balans van duurzaamheid met kwaliteit, gezondheid en veiligheid. We stimuleren een duurzaam gebruik van onze leefomgeving door bevordering van duurzame mobiliteit, duurzaam toerisme en duurzame recreatie. We stimuleren duurzaam wonen en ondernemen. Meerjarige onderhoudsplannen worden duurzaam uitgevoerd.

Hoofdzaken beleid **Ecologische leefomgeving**
We beschermen de kwaliteit van ons water, onze bodem en onze lucht aan de hand van de wettelijke normen en streefwaarden. We beschermen de natuur die we in onze gemeente hebben, maar zetten daar geen fysiek of beleidsmatig hek omheen. In ons buitengebied willen we het gebruik (recreatief en agrarisch) ruimte geven met respect voor natuur en ecologie. Anderzijds willen we in onze stedelijke leefomgeving ecologie meer ruimte geven. We gaan nieuwe verontreinigingen tegen en beheren reeds bestaande bodemverontreinigingen, zodat deze niet leiden tot ecologische risico's, gezondheidsrisico's, of verspreidingsrisico's.

Hoofdzaken beleid **Bereikbare leefomgeving**
Onze infrastructuur verbindt ons met elkaar en verbindt ons met de regio. De gemeente Edam-Volendam wil een bereikbare, leefbare gemeente zijn voor iedereen; iedereen moet zich zo lang en zo goed mogelijk kunnen verplaatsen. De gemeente maakt zich in de regio hard om onze belangen voor een goede regionale mobiliteit te verdedigen en de mobiliteit verder te verbeteren. We ontwikkelen onze leefomgeving zo goed mogelijk om nieuwe vormen van mobiliteit die sneller, gezonder, duurzamer of veiliger zijn, mogelijk te maken. We stemmen onze mobiliteitsontwikkeling af op de te verwachten groei, waaronder bijvoorbeeld het aantal extra te verwachten aantal huishoudens, van onze gemeente. Aan de hand van een meerjarig onderhoudsplan onderhouden wij periodiek de infrastructuur van onze gemeente.

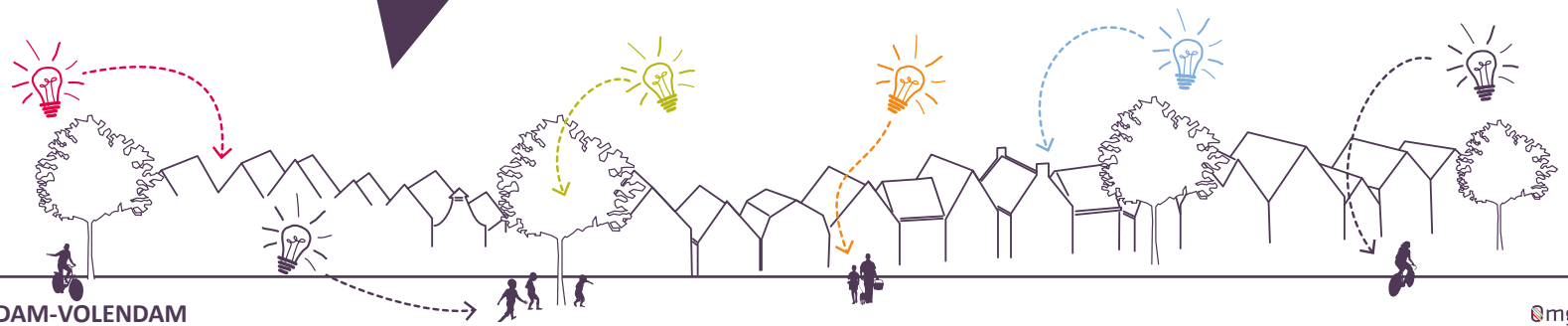

4.1 Krachtige kernen en linten

Wonen, openbare ruimte, voorzieningen en sociale cohesie

Visie
Wij willen dat onze kernen en dorpslinten krachtig en leefbaar zijn. Edam-Volendam maakt zich daarom hard voor voldoende geschikte woonruimte, een goede openbare buitenruimte, voldoende voorzieningen en maatschappelijke verbondenheid.

Onze ambitie is om een gezond en veilig leef-, woon- en werkmilieu te bereiken, dat duurzaam van kwaliteit is. Dit betekent investeren in ruimtelijke kwaliteit, aandacht voor bestaande wijken, uitgaande van een levensloopbestendige, veilige, schone en duurzame leefomgeving. Naast fysieke aspecten gaat het daarbij zeker ook om sociaal-maatschappelijke aspecten.

Beleid *Werken aan een evenwichtige woningvoorraad*
De gemeente beschouwt het tot haar taak ervoor te zorgen dat er voldoende en geschikte woongelegenheid in Edam-Volendam aanwezig is. Naast de kwantitatieve behoefte aan woonruimte speelt de kwaliteit en variatie van de aangeboden woonruimten / woonmilieus in toenemende mate een rol. Uitgangspunt is *een evenwichtige woningvoorraad die is afgestemd op de bevolkingsopbouw en een gezonde doorstroming op de woningmarkt*. We kijken daarbij niet alleen naar koopwoningen, maar ook naar vrije sector, sociale huur en middensegment huur.

Ambitie!	Kwantitatief en kwalitatief evenwicht

Ambitie!	+1165 woningen in 2030, +570 woningen van 2030 tot 2040

Beleid *Woningbouw met variabele insteek*
De woningmarkt is dynamisch. Door individualisering, huishoudensverdunning en vergrijzing veranderen de woonwensen. In de economische crisis werden woningen moeilijk verkocht en enkele jaren later zijn die zelfde woningen onbereikbaar voor starters geworden. We willen schaarste noch leegstand. Om dit te bereiken kiezen we bij ontwikkellocaties voor *een variabele insteek*, zodat we kunnen anticiperen op de dynamiek van de woningmarkt en met de ontwikkeling kunnen voorzien in actuele behoeften. We monitoren daarvoor de woningbehoefte en passen daarop de plancapaciteit aan. We faciliteren de bouw van woningen en regisseren daarbij naar de behoefte. In het geval dat desondanks onevenredige schaarste of leegstand dreigt, grijpt de gemeente Edam-Volendam in door een andere rol aan te nemen, zoals we dat bijvoorbeeld ook in het verleden hebben gedaan in De Broeckgouw.

Beleid ***Verdichting waar mogelijk en uitbreiding mits noodzakelijk***
We zetten in op woningbouw op binnenstedelijke herstructureringslocaties. We intensiveren omdat we zuinig om willen gaan met onze ruimte, compact bouwen het meeste duurzame verstedelijkingsmodel is, verdichting het bestaansrecht van voorzieningen en mobiliteit vergroot, en wij onze inwoners een eerlijke kans op de woningmarkt willen geven. Als we inbreiden is de identiteit en het karakter van de plek leidend. Het combineren van functies gaat voor enkelvoudig gebruik van de ruimte. Bij de herontwikkeling van werkgebieden (industrie- of bedrijventerreinen) zoeken we naar een menging van functies (woon-werk-vrijetijdsvoorzieningen) waarbij/waarmee we werkgelegenheid dicht bij huis koesteren. In woonbuurten met een sociaal maatschappelijke achterstand kunnen we ruimtelijke inbreidingen inzetten om een neerwaardse dynamiek te remmen en verandering van het gebied te ondersteunen. Bouwen in de hoogte doen we op plekken die zich daar stedenbouwkundig voor lenen.
Woningbouw op uitbreidingslocaties blijft daarnaast noodzakelijk om in de kwalitatieve en kwantitatieve behoefte naar woningen te voorzien, maar de mobiliteit van personen en bedrijvigheid, gezondheid van personen en het karakter en de kwaliteit van de fysieke leefomgeving in bestaand stedelijk gebied te waarborgen. Als we uitbreiden doen we dit op een verantwoorde manier die zo veel mogelijk rekening houdt met of past bij de karakteristiek van (bebouwing in) ons landschap.
De gemeente Edam-Volendam maakt zich hard voor voldoende woningbouw in onze dorpslinten voor de overwegend lokale vraag, in verband met de vitaliteit en leefbaarheid van deze dorpslinten en als basis voor voorzieningen. Bedrijven kunnen er op gespannen voet staan met de leefbaarheid. Daarom willen we in het geval van de sanering van een dergelijk bedrijf ruimte bieden aan woningbouw, mits dit past binnen de karakteristiek van het lint.

Uitbreiding van het aantal woonwagens of woonboten (uitgezonderd historische woonschepen) gaan we tegen en we onderzoeken locaties of principes die leiden tot een betere ruimtelijke inpassing.

Wonen is een primaire levensbehoefte van de mens. De overheid moet zorgen voor voldoende woonruimte. De gemeente Edam-Volendam verwacht daarom van andere overheden afstemming en ondersteuning van de variabele insteek, het mogelijk maken van nieuwe uitbreidingen en het mogelijk maken van voldoende woningbouw in onze linten.

Beleid ***Levendige kerngebieden behouden, balans leefbaarheid bewaken***
Onze historische kerngebieden van Edam en Volendam zijn plekken met veel levendigheid. We wonen er, hebben er ons werk, genieten er in onze vrije tijd van de historie en verwelkomen er vele toeristen. In een relatief klein gebied worden veel functies gecombineerd. Dat maakt het tot levendige gebieden waarin we de leefbaarheid goed moeten bewaken. We willen daarom voor deze gebieden de maatschappelijke verbinding extra bevorderen en dat benutten bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. We geven een impuls aan de historische kerngebieden door bijvoorbeeld uitnodigingsplanologie toe te passen als de woningmarkt, leefbaarheid of economische dynamiek daarom vraagt. Gemotoriseerd verkeer gaat zo veel mogelijk naar de randen, zodat we meer en veiligere ruimte hebben voor voetgangers en fietsers. We richten de openbare ruimte binnen de karakteristiek van het gebied toegankelijk in. Bij ontwikkelingen hebben we de wens om de verbinding met het water zo veel mogelijk versterken. We stimuleren een diversiteit aan horeca en detailhandel. Bij groot onderhoud of herinrichting van pleinen willen wij het verblijfsklimaat verbeteren, streven we naar het bereiken van meer levendigheid en willen we een gebalanceerd multifunctioneel gebruik van pleinen faciliteren. Bij ruimtelijke initiatieven in de oude kernen sturen we op het verwijderen van storende bebouwing en herstel van de karakteristiek van het gebied. De openbare ruimte is een verbindende factor tussen wonen, werken, toerisme en vrije tijd. We richten de openbare ruimte eenduidig, karakteristiek en toegankelijk in. Door de openbare ruimte van de oude kerngebieden op te waarderen bij groot onderhoud willen we met een eenduidige inrichting de belevingswaarde en het karakter uitdragen, de cultuurhistorische waarde vergroten en de verblijfskwaliteit vergroten.

Beleid ***Een plek om te wonen voor jong en oud***

De inwoners van de gemeente Edam-Volendam blijven hier doorgaans graag wonen. En inwoners die (voor bijvoorbeeld een studie) naar Amsterdam of elders zijn verhuisd, willen op ten duur vaak graag weer terug keren. In Edam-Volendam willen we dat dit mogelijk is. Wij willen onze jongeren, die een start maken in hun wooncarrière, daar voldoende kansen voor bieden. Het is van belang dat er voor een voor hen aantrekkelijk vestigingsklimaat in onze verschillende kernen wordt gezorgd door voldoende nieuwbouw en doorstroming. We zijn een gemeente waarin het gezinsleven ruim baan krijgt. We stimuleren de verduurzaming van onze bestaande woningvoorraad en werken samen met instellingen (voor bijvoorbeeld onderwijs en kinderopvang), verenigingen en ondernemers om de 'gezinsvoorzieningen' vitaal te houden. We sturen op een 'kansrijke leefomgeving' voor onze jeugd. We willen dat ouder wordende inwoners langer thuis wonen kunnen blijven wonen. Dat betekent dat er rekening gehouden moet worden met voldoende zorg- en recreatiefuncties voor senioren en een openbare ruimte die in toenemende mate begaanbaar is voor deze doelgroep. We ondersteunen de aanpassing van de bestaande woningvoorraad om deze levensloopbestendig te maken en initiatieven voor mantelzorg. Daarnaast willen we dat er voldoende woonmogelijkheden zijn wanneer thuis wonen niet meer gaat of als het huis te groot is (geworden) voor het huishouden dat er in woont. We stimuleren daarom de vernieuwing van bestaande woonzorgcentra en werken samen met onze woningbouwverengingen en zorginstellingen aan nieuwe woonzorgcentra als de opbouw van onze bevolking daar om vraagt. En we willen voor de kleine huishoudens voldoende mogelijkheden voor een passende woning zodat ook voldoende woningen vrij komen voor huishoudens die juist meer ruimte willen.

Beleid ***Kansrijke en toegankelijke leefomgeving***

We sturen op een 'kansrijke leefomgeving' voor onze jeugd om hun gezondheid te stimuleren. We kijken daarbij niet alleen naar de inrichting van de leefomgeving, maar ook naar accommodaties en activiteiten. De fysieke leefomgeving zou geen obstakel moeten vormen voor deelname aan onze maatschappij; wij willen dat onze leefomgeving zo veel mogelijk door iedereen te gebruiken is, ook door mensen met een beperking. We houden de toegankelijkheid van de openbare ruimte in stand en werken aan de verbetering ervan als de toegankelijkheid te kort schiet. Bij voorzieningen/instellingen voor kwetsbare doelgroepen zorgen intensiveren we het onderhoud van de leefomgeving in de directe nabijheid en van een route naar een nabijgelegen voorziening (zoals een supermarkt of bibliotheek) en kiezen we bij groot onderhoud voor een aangepaste meer toegankelijke inrichting van de openbare ruimte. We bevorderen het toegankelijk maken van voorzieningen en gebouwen.

Beleid ***Horeca in balans met leefbaarheid en woongenot***

Wij willen dat horeca in balans is met de leefbaarheid en het woongenot in onze gemeente. Ten aanzien van horeca kiezen we daarnaast voor een gebiedsgerichte aanpak. Op de dijk in Volendam en in het centrum van Edam willen we een kwaliteitsslag en de historische herkenbaarheid vergroten. In de andere kernen, linten, het buitengebied en grote ruimtelijke ontwikkelingen kunnen we (mogelijkheden voor) horeca inzetten om levendigheid, spreiding van bezoekers en kleinschalig verblijfstoerisme te bevorderen.

Beleid ***Voorzieningen nabij***

Voor het behoud van de sterke gemeenschapszin is het van belang dat we blijven beschikken over een passend maatschappelijk voorzieningenniveau dicht bij huis. Daarbij gaat het onder meer om de aanwezigheid van toekomstbestendige onderwijsvoorzieningen, sport- en culturele accommodaties. We ondersteunen de zelfredzaamheid en de participatie van personen met een beperking in de eigen leefomgeving. Daarnaast moeten er voldoende mogelijkheden zijn voor beschermde woonvormen en opvang. We sturen op de nabijheid van (welzijns-) voorzieningen, zodat iedereen aan de samenleving mee kan doen.

Beleid ***Sociaal verbonden en veilig***

Het elkaar ontmoeten staat centraal. De functie van een ontmoetingsplaats willen we versterken. Dat kan door herschikking en toevoeging van bestaande en nieuwe functies en herinrichting van de openbare ruimte en parken. In elk dorpslint maakt gemeente Edam-Volendam zich hard voor het in stand houden van minimaal één plek voor bewoners om samen te komen. Dit kan

een buurthuis zijn of bijvoorbeeld een lokale sportclub zijn waar ook andere maatschappelijke activiteiten plaatsvinden. Onze samenleving is hecht en staat bol van de initiatieven om dat zo te houden. Daar zijn we blij mee, want die maatschappelijke verbinding willen we graag verder bevorderen. Daarom geven we graag ruimte aan die ideeën, mits dit in balans blijft met andere onderdelen van onze leefomgeving. We ondersteunen in ons ruimtelijk beleid mantelzorg, vrijwilligerswerk en werk voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. We werken samen met bewoners, ondernemers en instellingen als het gaat om de gedeelde verantwoordelijkheid voor sociale veiligheid. Ook de verbetering van de subjectieve sociale veiligheid, het gevoel van veiligheid, is daarbij een opgave dat een ruimtelijke weerslag heeft. We werken in het fysieke leefomgeving preventief aan de veiligheidsopgave, maar in buurten waarbij de sociale veiligheid in het geding is nemen we onze taak breder op.

Ambitie! Minimaal één plek voor bewoners om samen te komen

Beleid *Een goede mobiliteit en verkeersveilig*

We stemmen onze mobiliteitsontwikkeling af op de te verwachten groei, waaronder bijvoorbeeld het aantal extra te verwachten aantal huishoudens, van onze gemeente. We ontwikkelen onze leefomgeving zo goed mogelijk om nieuwe vormen van mobiliteit die gezonder, duurzamer of veiliger zijn, mogelijk te maken. We maken ons sterk om onze goede busverbindingen binnen de gemeente en naar Amsterdam in stand te houden of te verbeteren (netwerk en frequentie). We willen een goede infrastructuur en doorstroming voor lokaal autoverkeer. Binnen onze woongebieden proberen we de dominantie en aanwezigheid van auto’s te verminderen. We stimuleren alternatieven voor de auto. We geven meer aandacht aan het realiseren van een doorlopend fietsnetwerk met logische routes en voldoende fietsvoorzieningen (zoals stalling en laadmogelijkheden). Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheden om onze mobiliteit verder te ontwikkelen door in de toekomst onze aansluiting op snelweg, trein en metro te verbeteren.

Ambitie! Verkeer in de kernen van Edam-Volendam emissievrij in 2050

De inrichting van onze wegen houden zo goed mogelijk rekening met onze hulpdiensten. We zetten in op een goede en logische inrichting van de wegen, zodat de weggebruiker begrijpt wat er van hem wordt verwacht. We verbeteren de verkeersveiligheid door in het beheer 2- jaarlijks de top 10 knelpunten inzichtelijk te maken en aan te pakken. We willen dat voetgangers en fietsers zich veilig kunnen bewegen in de gemeente; we hebben daarbij extra aandacht voor de oversteekplaatsen.

Ambitie! ***Afstemming mobiliteit op groei gemeente***

Beleid *Openbare ruimte 'op orde'*

We willen dat onze openbare ruimte '*op orde'* is. Daarmee bedoelen we dat we een gemiddeld ambitieniveau nastreven ten aanzien van de realisatie, het beheer en het onderhoud van bijvoorbeeld wegen, straatmeubilair, openbare verlichting, riolen, bruggen en civiele kunstwerken. In onze oude kernen kiezen we voor een hoog ambitieniveau. We werken daarom op die plekken specifiek volgens de kaders van het Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR).
Als we achterstand hebben op onderhoud, maken we plannen om dit in te lopen. Bruggen en andere civieltechnische werken zijn veilig, bedrijfszeker, gaan lang mee en zijn schoon. Bij herinrichtingen worden knelpunten in de fysieke leefomgeving, zoals toegankelijkheid voor mindervaliden, veiligheid, gezondheid, kwaliteit, doorstroming en parkeercapaciteit, zoveel mogelijk opgelost. Gestructureerd regulier onderhoud en meerjarige onderhoudsplannen worden maatschappelijk kostenbewust en duurzaam uitgevoerd. Bij vervanging van onderdelen en voor nieuwe gebieden nemen we zo veel mogelijk energiebesparende maatregelen (bijvoorbeeld LED-lampen en smartverlichting). Naast traditioneel beheer (technische aspecten, onderhoudbaarheid en veiligheid) zetten we ook in op belevingswaarde en beeldkwaliteit.

Ambitie! Onze openbare ruimte willen we *'op orde'*

Ambitie! Belevingswaarde vergroten door toepassing van HIOR

4.2 Werken aan ondernemen

Werken, ondernemen, innoveren en leren

Visie
Edam-Volendam is een hard werkende en ondernemende gemeenschap. Mensen zijn er innovatief en ambitieus. Stilstand is achteruitgang; Edam-Volendam maakt zich sterk voor de ontwikkeling van onze samenleving en hecht daarom waarde aan voldoende ruimte voor werkgelegenheid, ondernemerschap, innovatie en onderwijs binnen onze gemeente.

Beleid ***Voldoende werkgelegenheid dicht bij huis***
We willen de gemeente worden met het laagste werkloosheidspercentage van Nederland. Daarvoor moet er genoeg ruimte zijn om onze bedrijven te huisvesten. We streven naar het creëren van minimaal één nieuwe arbeidsplaats per nieuwgebouwde woning. We koesteren werkgelegenheid dicht bij huis. We willen nieuwe ideeën en bedrijven een kans geven. We maken daarom ruimte voor initiatieven/projecten die nieuwe ideeën, technologie en innovatieve bedrijvigheid bevorderen. We monitoren ruimtelijke behoefte op dit vlak en geven richting aan ruimtelijke ontwikkelingen om daar zo goed mogelijk rekening mee te houden. We gaan onderzoeken waar we startup's het beste in onze omgeving kunnen laten landen. Ook zorgen we voor plekken waar mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kunnen werken.

Ambitie!	Het laagste werkloosheidspercentage van Nederland in 2040

We willen voldoende ruimte voor onze bedrijvigheid veiligstellen. We stimuleren het slimmer omgaan met de bestaande ruimte in panden, door bijvoorbeeld gedeelde faciliteiten of een multifunctioneel gebruik van bestaande gebouwen. Als meer ruimte voor uitbreiding van bedrijvigheid op de huidige locaties niet mogelijk of onvoldoende blijkt, onderzoeken we de realisatie van nieuwe werklocaties waar wel invulling gegeven kan worden aan de ambities van onze ondernemers. Uitgangspunt voor de realisatie van nieuwe werkgebieden is het realiseren van voldoende werkgelegenheid dicht bij huis en het vormen van circulaire bedrijfsclusters.

We onderzoeken of we de verouderde werklocaties kunnen transformeren naar ideale woon-werkgebieden. Uitgangspunt daarbij is een combinatie van functies, zodat we optimaal gebruik maken van onze ruimte, en meer werkgelegenheid dicht bij huis, zodat afstanden korter worden. Met de transformatie willen we onze bedrijfspanden en woningvoorraad verduurzamen. We willen een goede balans tussen wonen en werken ten

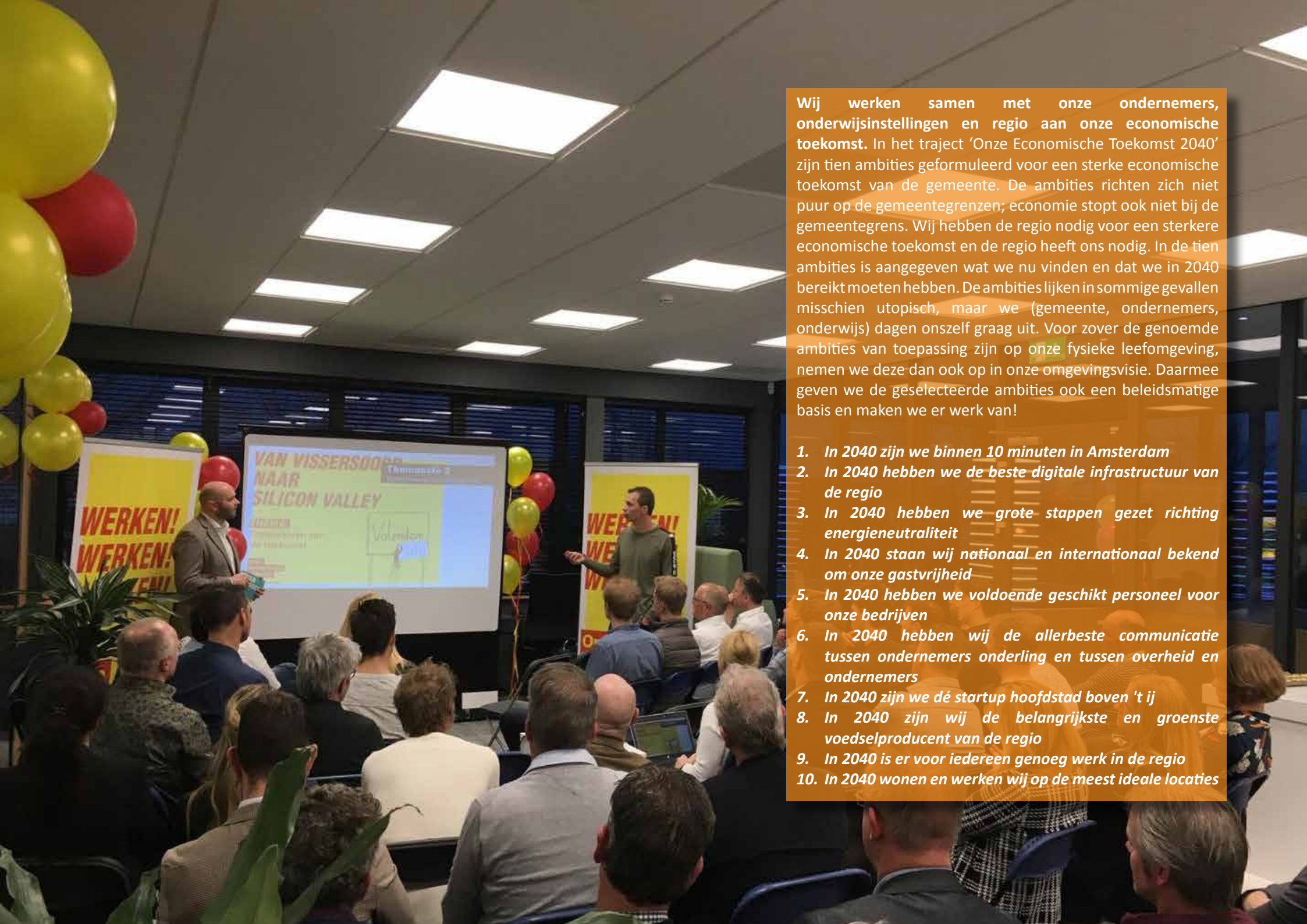

Wij werken samen met onze ondernemers, onderwijsinstellingen en regio aan onze economische toekomst. In het traject 'Onze Economische Toekomst 2040' zijn tien ambities geformuleerd voor een sterke economische toekomst van de gemeente. De ambities richten zich niet puur op de gemeentegrenzen; economie stopt ook niet bij de gemeentegrens. Wij hebben de regio nodig voor een sterkere economische toekomst en de regio heeft ons nodig. In de tien ambities is aangegeven wat we nu vinden en dat we in 2040 bereikt moeten hebben. De ambities lijken in sommige gevallen misschien utopisch, maar we (gemeente, ondernemers, onderwijs) dagen onszelf graag uit. Voor zover de genoemde ambities van toepassing zijn op onze fysieke leefomgeving, nemen we deze dan ook op in onze omgevingsvisie. Daarmee geven we de geselecteerde ambities ook een beleidsmatige basis en maken we er werk van!

1. ***In 2040 zijn we binnen 10 minuten in Amsterdam***
2. ***In 2040 hebben we de beste digitale infrastructuur van de regio***
3. ***In 2040 hebben we grote stappen gezet richting energieneutraliteit***
4. ***In 2040 staan wij nationaal en internationaal bekend om onze gastvrijheid***
5. ***In 2040 hebben we voldoende geschikt personeel voor onze bedrijven***
6. ***In 2040 hebben wij de allerbeste communicatie tussen ondernemers onderling en tussen overheid en ondernemers***
7. ***In 2040 zijn we dé startup hoofdstad boven 't ij***
8. ***In 2040 zijn wij de belangrijkste en groenste voedselproducent van de regio***
9. ***In 2040 is er voor iedereen genoeg werk in de regio***
10. ***In 2040 wonen en werken wij op de meest ideale locaties***

aanzien van overlast. We onderzoeken of overlastgevende bedrijvigheid (met bijvoorbeeld veel (zwaar)verkeer, geluidsoverlast en/of tot geurhinder) een plek kan krijgen op een regionaal bedrijventerrein.

Ambitie!	Realisatie van nieuwe ontwikkelmogelijkheden voor onze bedrijven voor 2030 en transformatie van bestaande werkgebieden naar woon-werkgebieden van 2030 tot 2040.

Beleid ***Werk maken van onze mobiliteit***

We willen werk maken van onze mobiliteit. Laden en lossen, transport of agrarische vervoersbedrijven zijn fundamenteel voor goed ondernemerschap, maar hebben soms geen positieve effecten op de leefbaarheid. De woonwerkpendel van en naar Amsterdam is van belang voor onderwijs en werkgelegenheid. Realiteit is echter dat dagelijkse files en het ontbreken van een doorlopende busbaan een knelpunt vormen. Daarom willen we - naast verbetering van de (bestaande) infrastructuur (zoals de N247 en de derde ontsluitingsweg) - innovatieve en duurzame vormen van mobiliteit mogelijk te maken. Niet alleen voor ons woon-werkverkeer, maar ook voor de vervoersstromen van logistiek en toerisme.

Ambitie!	Binnen 10 minuten in Amsterdam in 2040

Beleid ***De beste digitale infrastructuur van de regio***

Digitalisering is de toekomst. We willen excelleren op het gebied van digitale innovatie. De digitale infrastructuur in de grond en door de lucht is hiervoor de basis en moet dus in orde zijn. We gaan samen onderzoeken hoe we met de uitrol van (toekomstige) technologieën voorop kunnen lopen. We onderzoeken waar nu verbeteringsmogelijkheden en kansen voor de technologieën van de toekomst liggen.

Beleid ***Onderwijs vormt de basis!***

We streven naar een decentrale opzet van ons basisschoolonderwijs, zodat deze scholen voor kinderen zo veel mogelijk fysiek, lopend of per fiets, te bereiken zijn en zodat gebouwen multifunctioneel voor een specifieke kern of wijk te gebruiken zijn. De grootte en de locatie van huisvesting van basisschoolonderwijs stemmen we af op de te verwachten behoefte binnen de kernen en wijken in onze gemeente. Op plekken waar de te verwachten behoefte niet voldoende is om de schoolfunctie voort te zetten, kunnen we (de voortzetting van) decentrale onderwijshuisvesting op die plek niet garanderen. Indien nodig, houden we voor een kern of wijk, door middel van ruimtereserveringen of door potentiële gebouwen aan te wijzen voor de inpassing of transformatie naar onderwijshuisvesting, strategisch rekening met toekomstige verjonging van een gebied.

We faciliteren de aanpassingen van onderwijshuisvesting van ons voortgezet onderwijs aan de hand van leerlingenbehoefte, type onderwijs en afstemming op het (lokale) bedrijfsleven. Voor onze beroepsbevolking en de lokale economie vinden we het belangrijk dat (naast onze leerplichtige leerlingen) alle inwoners dichtbij, binnen onze gemeente, kwalitatief goed en innovatief onderwijs kunnen volgen dat aansluit op de profilering van onze lokale werkgelegenheid. Om dit te bereiken, werken we nauw samen met onze ondernemers en onderwijsinstellingen. De gemeente bewaakt het overkoepelend belang en heeft naast een verbindende ook een faciliterende rol; indien nodig reserveert de gemeente fysieke ruimte om een ontwikkeling op dit gebied mogelijk te maken. In een razendsnel veranderende wereld veranderen ook de vaardigheden die door bedrijven van werknemers worden gevraagd. Dit betekent dat onderwijs en ondernemers ontzettend goed moeten samenwerken om leerlingen de juiste vaardigheden mee te geven. De gemeente sluit aan in deze driehoek, om daarmee binnen ruimtelijke ontwikkelingen zo veel mogelijk rekening te houden, ruimte te bieden aan nieuwe kennisinitiatieven en/of om onderwijs en het bedrijfsleven fysiek dichter bij elkaar te brengen.

Beleid ***Vasthouden aan bestaande winkelstructuur***

De bestaande winkelstructuur willen we handhaven. We willen graag een aantrekkelijk en compleet winkelaanbod met voldoende keuzemogelijkheden en kwaliteit voor verschillende doelgroepen (inwoners, regio, toeristen), een duurzame winkelstructuur die zowel voor ondernemers als eigenaren aantrekkelijk is om in te investeren en leefbare en vitale dorpen. Omwille van behoud en versterking van de winkellocaties is het gewenst om eventuele nieuwe ontwikkelingen van winkels (en overige op publiek gerichte functies) zoveel mogelijk te concentreren in de bestaande centra. Daarom werken we buiten de gewenste winkelstructuur niet mee aan nieuwe winkelontwikkelingen, tenzij grote nieuwe ontwikkelingen daar aanleiding toe geven en onderzoek draagvlak en behoefte voor uitbreiding van de winkelstructuur aan toont.

Beleid ***Stimuleren van (economische sector) circulair bouwen***

We werken samen met onze buurgemeenten, staatsbosbeheer, onze bouwondernemers en onderwijsinstellingen om van circulair bouwen in onze regio een belangrijke economische sector te maken.

Ambitie! De houtbouw(ers)regio van de MRA

Beleid ***Werken aan een economisch draagkrachtig agrarisch cultuurlandschap***

Onze agrarische ondernemers worden in toenemende mate geconfronteerd met zaken zoals strenge regels, een overpopulatie aan ganzen en een markt die de laagste prijs voor producten wil betalen. We begrijpen dat deze ondernemers het hierdoor zwaar hebben en hebben respect voor hun doorzettingsvermogen.

We zijn blij met onze natuurwaarden in het buitengebied, maar pleiten voor een acceptabele balans ten aanzien van onze agrarische ondernemers. We willen een economisch draagkrachtig agrarisch cultuurlandschap en zoeken samen met agrarisch ondernemers en andere overheden naar nieuwe economische perspectieven. Een voorbeeld hiervan is het MRA-programma 'Voedsel Verbindt' ten behoeve van versterking en innovatie van de lokale agrarische sector alsook voedselverwerking en -distributie. Of de gezamenlijke oriëntatie op de teelt van gewassen die gebruikt kunnen worden als circulaire bouwmaterialen.

Ambitie! Een economisch draagkrachtig agrarisch cultuurlandschap

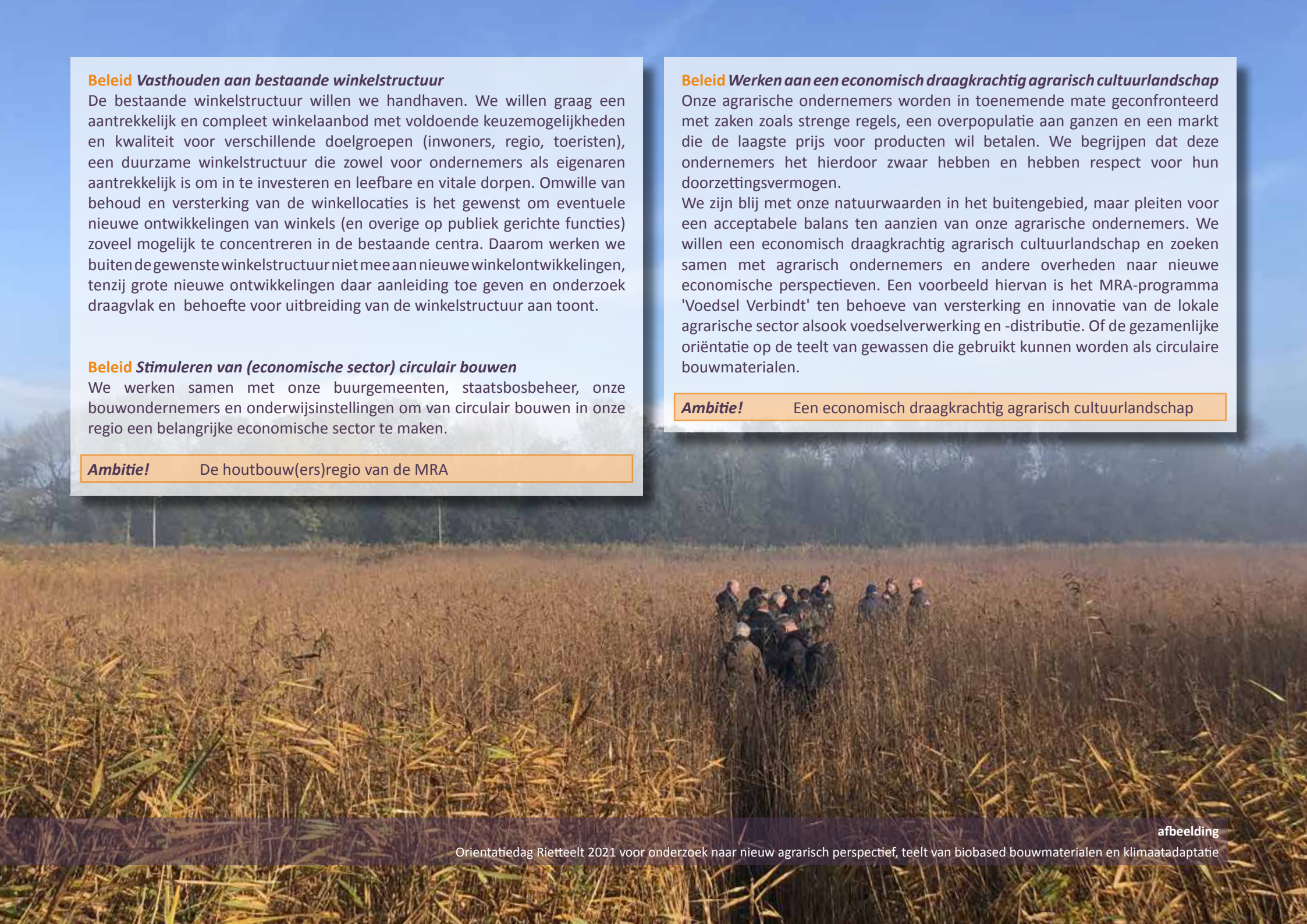

afbeelding

Orientatiedag Rietteelt 2021 voor onderzoek naar nieuw agrarisch perspectief, teelt van biobased bouwmaterialen en klimaatadaptatie

4.3 Ontspanning binnen handbereik

Sport, recreatie, evenementen en cultuur

Visie
Edam-Volendam is altijd in beweging. We zijn een voedingsbodem voor (top) sport en we gebruiken de ruimte van onze leefomgeving voor ontspanning. Vrijetijdsbesteding moet binnen handbereik zijn! Edam-Volendam is levendig. Onze gemeente bruist door mooie evenementen, we omarmen onze cultuur en beschermen onze historie.

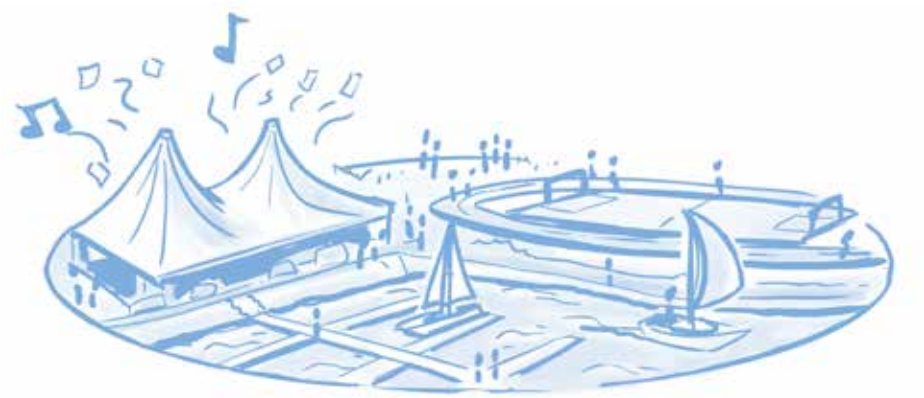

Ontspanning binnen handbereik

Beleid ***Recreatieve waarden verhogen***
De inrichting van onze openbare ruimte en parken houdt rekening met ruime recreatieve mogelijkheden zodat ontspanning binnen handbereik is. Met openbare plekken en recreatieve netwerken stimuleren we beweging en ontmoeting.
We moedigen buitenspelen door de kleinsten aan door het aanbieden van voldoende speelplekken voor kinderen. Ook willen we voldoende plekken in de openbare ruimte voor de samenkomst van jongeren. We ontwikkelen recreatieve netwerken om kleine en grote wandel- en fietsrondjes mogelijk zijn.
Ook onze groene hoofdstructuren gebruiken we om te spelen, voor recreatie en om te sporten. Wij streven naar multifunctioneel groen met volop mogelijkheden voor het gebruik ervan door onze inwoners, waarbij er een balans moet zijn met de ambities voor natuur, ecologie en biodiversiteit. Bij de inrichting van de openbare ruimte in groene hoofdstructuren wordt rekening gehouden met voldoende sportieve buitenruimte; uitnodigend om te gaan sporten/bewegen en voldoende veilig om gedurende de gehele dag te gebruiken. Om de kwaliteit van groen te borgen gaan we kijken welke aanpassingen er nodig zijn om het gebruik te ondersteunen en het eventuele kwaliteitsverlies van groen te minimaliseren.

Ambitie!	Sportieve buitenruimte

"Het mooiste strand van heel ons land!" *Een oude ambitie uit 1932 van een ondernemer uit Edam, in een tijd dat de hele wereld in een diepe crisis verkeerde. In samenwerking met lokale middenstand, politiek en enkele grote ondernemers ontwikkelde hij een idee voor Edam dat een alternatief moest worden voor Zandvoort aan Zee voor de inwoners van Amsterdam.* [*Van den Berg, 2018*] *Hoe denken we nu over onze recreatieve mogelijkheden?*

We willen de recreatieve waarde van ons water en ons buitengebied verhogen, maar willen - in tegenstelling tot de ambitie uit 1932 - geen massatoerisme in deze rustige gebieden. We geven ruimte aan gebruik van onze buitengebieden in de vorm van 'stille recreatie' (zoals wandelen, fietsen, kanoën, zeilen, (kite-) surfen) om gezondheid van onze inwoners en bezoekers te stimuleren. We stimuleren de ontwikkeling van doorlopende recreatieve netwerken in ons buitengebied op water en land en lossen daarin in samenwerking met het recreatieschap en andere belanghebbenden knelpunten op. We stimuleren nieuwe recreatiemogelijkheden (voet- en fietspaden) op de bestaande dijken. We zetten in op de ontwikkeling van een doorlopend en kwalitatief fietsnetwerk met voldoende fietsvoorzieningen (zoals stalling en laadmogelijkheden) door de gehele gemeente.

Ambitie!	De recreatieve waarde van ons water en ons buitengebied verhogen

Beleid ***De ideale voedingsbodem voor (top)sport***

We zijn trots op onze sport voorzieningen. We willen iedereen de mogelijkheid geven om sport te beoefenen om de gezondheid van het individu en sociale samenhang van onze samenleving te bevorderen. We handhaven onze sportvoorzieningen en ondersteunen vernieuwing indien dat nodig is. We houden zo veel mogelijk vast aan de huidige verspreiding, zodat sport voor iedereen zo veel mogelijk binnen handbereik is en blijft. Dit betekent niet dat verplaatsing en/of combinatie van sportvoorzieningen niet mogelijk of wenselijk is, maar wel dat daarbij aandacht is voor bereikbaarheid.

Ambitie!	Topsport gemeente van Nederland!

Beleid ***Ruimte voor bruisende evenementen***

In Edam-Volendam worden al jarenlang sfeervolle, goedbezochte en veilige evenementen georganiseerd zoals de Pieperrace, de boekenmarkt, buurtfeesten, sportevenementen, kaasmarkten, kermissen, braderieën en vele muziekevenementen. Door het gevarieerde aanbod en het goede verloop van jaarlijks terugkerende en nieuwe evenementen profileert Edam-Volendam zich als bruisende en dynamische gemeente. Edam-Volendam ziet daarnaast de belangstelling voor grote en kleinere evenementen binnen haar gemeentegrenzen toenemen. We willen een blijvend evenwichtig aanbod van evenementen voortzetten. Het imago en de positie als bruisende en dynamische evenementengemeente willen we behouden en versterken.

Beleid ***We omarmen onze cultuur***
We willen het cultuuraanbod versterken door in onze leefomgeving ruimte te geven aan culturele initiatieven (bijvoorbeeld optredens) en meer aandacht voor kunst en cultuur te genereren door het realiseren van (beeldende) kunst in de openbare ruimte. Belangrijke culturele karakteristieken van bebouwing beschermen we en we zorgen dat nieuwe ontwikkelingen daarop voortbouwen.

Onze cultuur levert een onmisbare bijdrage aan de belevingswaarde van gemeente Edam-Volendam. Het heeft ons in het verleden op kaart gezet doordat schilders het leven en de leefomgeving hier vast legden. Cultuur is een breed begrip. Bijvoorbeeld beeldende kunst, optredens, specifiek lokale omgangsvormen of klederdracht.

Beleid ***Zuinig op onze monumenten, archeologie en varend erfgoed***
We blijven ons inzetten voor het behoud en de bescherming van verschillende karakteristieke historische waarden in de vorm van De Stelling van Amsterdam (werelderfgoed), het stadsgezicht Edam, rijksmonumenten, provinciale monumenten en gemeentelijke monumenten. Bij (en met) gemeentelijke beschermingen willen we initiatieven die bijdragen aan een duurzaam behoud van onze monumenten of waarden stimuleren. Indien nodig breiden we, binnen de mogelijkheden van de gemeentelijk bevoegdheden, bescherming van waarden uit. Denk daarbij aan nieuwe beschermingen, maar ook de omgeving van (bestaande) monumenten willen we een rol laten spelen. We gaan zorgvuldig om met archeologische locaties. We ondersteunen de ontwikkeling en het behoud van plekken voor de beleving en het behoud van ons varend erfgoed. Denk daarbij aan historische scheepswerven en/of een museumhaven voor historische (woon)schepen.

We hebben in Edam-Volendam een mooi toeristisch product te bieden. Bezoekers uit de hele wereld komen hier onze leefomgeving bewonderen en onze cultuur en historie beleven. Van klederdracht en Frau Antje tot het schooltje van Dick Trom, van oneindige weidse blikken tot de beslotenheid van historische dwaalmilieus, van palingrokerij tot kaas van de boer, van verzonken dorp tot legende van meisje Lijsje en het veulen en van de unieke palingsound tot de stilte in ons buitengebied.

Beleid ***Innovatie van ons toeristische product***
We willen bezoekers, die naar onze gemeente komen om te ontspannen, een onvergetelijke beleving bieden. We hebben heel veel te bieden, maar kunnen niet stil blijven staan omdat de wensen van bezoekers veranderen en we waarde hechten aan een goede balans tussen bewoner en bezoeker. Daarom willen wij ons *toeristische product innoveren*! We willen van vluchtig massatoerisme richting *duurzaam verblijfstoerisme met versterking van de lokale economie*. Toekomstbestendig en klaar voor de wensen van de bezoeker van morgen. We werken daarom samen met onze ondernemers en bewoners aan een gastvrij en leefbaar waterfront, stadsgezicht en buitengebied; de verschillende gebieden en plekken in onze gemeente vragen om een gezamenlijke strategie, waar ze binnen hun identiteit en karakter een eigen bijdrage aan leveren. We juichen initiatieven voor de ontwikkeling van verblijfsrecreatie en verblijfstoerisme toe, maar bewaken altijd de balans met leefbaarheid van de omgeving.

4.4 Zorg voor water en land

Cultuurlandschap, water, lucht en bodem

Visie

Water, land en lucht verbindt ons letterlijk en figuurlijk. Dus daar zijn we zuinig op. Uitgangspunt voor de gezamenlijke zorg voor onze leefomgeving is het voorzorgsbeginsel, het beginsel van preventief handelen, het beginsel dat milieuaantastingen bij voorrang aan de bron dienen te worden bestreden en het beginsel dat de vervuiler betaalt. Wij zijn trots op ons agrarische cultuurlandschap. De agrariërs zijn de hoeders van ons landschap. Het veenweidelandschap blijft zo veel mogelijk open, groen en agrarisch. We geven daarom ruimte aan de economische draagkracht van het buitengebied.

Beleid ***Behoud en ontwikkeling van ons karakteristieke cultuurlandschap***

De gemeente Edam-Volendam zet zich in voor het behoud van de karakteristiek van het agrarische cultuurlandschap. Een transitie van het grondgebruik of gedeeltelijke ontwikkeling van het landschap valt daarentegen niet uit te sluiten; uitbreidingslocaties blijven blijven noodzakelijk om in de kwalitatieve en kwantitatieve behoefte naar woningen te voorzien en voldoende werkgelegenheid dicht bij huis veilig te stellen. In het geval van uitbreiding doen we dat op plekken die we vooraf aangeven, waarbij we - voor het veilig stellen van onze doelen - grondspeculatie tegen gaan.

Onze veenweidegebieden blijven zo veel mogelijk open, groen en agrarisch. Versnippering van het landschap gaan we tegen. We willen een economisch draagkrachtig agrarisch cultuurlandschap en ondersteunen daarom de verbreding of een transitie van de landbouw. De identiteit en het karakter van het landschap is daarbij leidend. Fruitteelt, bloembollenteelt en kassen gaan we tegen om respectievelijk verontreiniging van de bodem en aantasting van de openheid te voorkomen. We faciliteren ideeën voor een duurzaam behoud van het landschap. Onderbemaling gaan we tegen, maar we gaan ons buitengebied ook niet zo maar onder water zetten. We geven ruimte aan agrarische initiatieven en bedrijfsmodellen waarbij ons veen nat gehouden wordt om bodemdaling en de inklinking veenweidegebied tegen te gaan.

Droogmakerij De Purmer is een gebied dat gedeeltelijk binnen onze gemeente, maar ook binnen Purmerend en Waterland valt. We trekken gezamenlijk op om samenhangend beleid te voeren voor dit gebied, waarbij we rekening houden met de bewoners en een groene buffer tussen de stedelijke gebieden, en waarbij toekomstbestendigheid en het veilig stellen van voldoende werkgelegenheid dicht bij huis de prioriteit vormt.

Het Waterlandse landschap binnen Edam-Volendam moet worden gezien als het kroonjuweel voor onze gemeente en de regio. Niet alleen in cultuurhistorisch opzicht maar ook in (inter)nationaal opzicht (toerisme/recreatie), qua werkgelegenheid maar ook voor de beleving voor de inwoners zelf. Tijdens de participatie is nog eens duidelijk geworden dat de kwaliteit van het landschap belangrijk is voor de inwoners en ook reden vormt voor vestiging van nieuwe inwoners in onze gemeente. Bovendien bevindt zich een dergelijk mooi cultuurhistorisch landschap met haar historische Zuiderzeesteden op zeer korte afstand van de (rand)stad Amsterdam en wordt het begrensd door steden met tal van voorzieningen zoals Purmerend en Hoorn. Een dergelijk vanuit landschap en cultuur bezien hoogwaardige contrast van landschappelijk (open) groen en stad is uniek en vrij zeldzaam. Vanwege toekomstige ontwikkelingen die op ons af komen (woningbouw, klimaatadaptatie, energiestrategie) staat het landschap in onze gemeente onder druk.

Wij werken in ons buitengebied niet mee aan hoogspanningsmasten, zonnepaneelvelden en windturbines en we vragen buurgemeenten om bij de ontwikkeling van windturbines minimaal 600 meter uit de gemeentegrens te blijven om horizonvervuiling tegen te gaan. Wel stimuleren we zonnepanelen op daken van agrarische bebouwing.

Beleid ***Verademend openbaar groen***

De identiteit van de gemeente als geheel en van de afzonderlijke kernen versterken we door onze hoofdgroenstructuur door te ontwikkelen. Dit is bijvoorbeeld groen langs doorgaande wegen, de historische groene en blauwe lijnen, de parken en recreatiegebieden. Bij zeer grote ruimtelijke ontwikkelingen hebben we de ambitie om 75m2 openbaar groen per toegevoegde woning toe te voegen. We zetten in op maximale vergroening van de (bestaande) openbare ruimte waarbij de kwaliteit van het groen voorop staat. Gezond groen draagt beter bij aan klimaatadaptatie en andere doelen. Daar zoeken we verbinding. We breiden naar 2040 ons bomenareaal uit met minimaal 20%.

Ook stimuleren wij onze inwoners, ondernemers en ontwikkelaars om mee te helpen aan het klimaatbestendig maken van onze gezamenlijke omgeving. Vergroenen van de buitenruimte gaat verder dan alleen de gebruikelijke groenvormen. Denk ook aan innovatieve concepten zoals geveltuinen en groene daken. Bij nieuwe binnenstedelijke stedenbouwkundige ontwikkelingen nemen we daar kaders voor op.

We willen het onderhoud van ons openbaar groen *'op orde'* hebben, waarmee we in reguliere gebieden aansluiten op het gemiddelde ambitieniveau dat we ook voor de andere onderdelen van onze openbare ruimte nastreven. Voor de oude kernen hebben we hoog ambitieniveau; dat wordt onder andere in het Handboek Inrichting Openbare Ruimte nader gespecificeerd. In het beheer houden we rekening met de belangen van groen, onze inwoners en spelen we in op andere doelstellingen.

Ambitie!	Bij zeer grote ruimtelijke ontwikkelingen hebben we de ambitie om per toegevoegde woning +75m2 openbaar groen toe te voegen.

Ambitie!	Het gemeentelijke bomenareaal wordt ten opzichte van het jaar 2020 met 20% uitgebreid naar het jaar 2040.

Ambitie!	Ons openbaar groen willen we '*op orde*'.

Beleid ***Water (er)vaarbaar maken***

We willen de beleving van water in onze stedelijke gebieden en in ons buitengebied versterken. Bij nieuwe stedelijke ontwikkelingen betrekken we (de beleving van) water in de plannen.

De IJe maken we (er)vaarbaar, door - in het geval van ontwikkelingen in gebieden waar deze verbindende veenstroom aanwezig is - de continuïteit en bevaarbaarheid van dit water te verbeteren, beleving ervan in een gebied te versterken en recreatief gebruik ervan te ondersteunen.

Wij zijn 'watermensen'! *Water is overal in onze gemeente aanwezig. De ontstaansgeschiedenis van onze leefomgeving is er mee verbonden en uit af te lezen. We kunnen in Nederland niet enkel leunen op de sterkte van onze dijken. Het klimaat verandert en daarmee komt water in toenemende mate in korte tijd van boven.*

Ons Markermeer blijft open; inpoldering gaan wij tegen. Naast de natuurwaarde van het Markermeer is dit water ook van grote betekenis voor onze cultuurhistorie en recreatie. We willen kleinschalige recreatiemogelijkheden op en aan het Markermeer versterken.

We ondersteunen en werken samen met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier om ons land te beschermen tegen het water. Samen gaan we wateroverlast en watertekort tegen, zorgen we voor schoon en gezond oppervlaktewater en voor veilige (vaar)wegen. In bestaand stedelijk gebied analyseren we samen de knelpunten voor wateroverlast en zoeken we naar mogelijkheden (adaptatie) om dit zo veel mogelijk te voorkomen. We treffen (gemeentelijke) maatregelen in het openbaar gebied om nadelige gevolgen van de grondwaterstand zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken.
We verbinden binnen- en buitenstedelijke watersystemen voor een gezonde doorstroming en daarmee algehele kwaliteit van het water. We pakken foutaansluitingen aan. De samenwerking in de afwaterketen zetten we voort. We ondersteunen het efficiënter zuiveren van water en onderzoeken daarin mogelijkheden voor het terugwinnen van energie en grondstoffen.
We zamelen afvloeiend hemelwater doelmatig in. Nieuwe grote ruimtelijke ontwikkelingen richten we waterrobuust of waterneutraal in en integreren dit in ons systeem (bebouwing, inrichting openbare ruimte, ondergrond). Waar mogelijk zetten we de bestaande openbare ruimte en het buitengebied in om op geschikte locaties water vast te houden en te bergen. Bij nieuwe ontwikkelingen houden we zoveel mogelijk rekening met weersextremen die de huidige ontwerpnormen van riool en buitenruimte overstijgen.

Ambitie! De IJe (er)vaarbaar!

Beleid *Lucht met een luchtje gaan we tegen*
We gaan geurhinder tegen. We zetten in op het behoud van de huidige luchtkwaliteit die voldoet aan alle wettelijke normen. De gemeente wil een goede balans tussen wonen en werken ten aanzien van overlast. We onderzoeken of overlast gevende industrie een plek kan krijgen op een regionaal industrieterrein.

Beleid *Een schone bodem*
Uitgangspunt is dat de vervuiler betaald. Aanwezige schone bodem moet schoon blijven. Verontreinigde grond met goed beheerd worden en er mogen geen nieuwe bodemverontreinigingen ontstaan. Aanwezige bodemverontreinigingen mogen niet leiden tot humane, ecologische of verspreidingsrisico's. We gaan de saneringsmogelijkheden van oude stortplaatsen na, omdat we de afwenteling van risico's naar tijd zo veel mogelijk willen voorkomen. Bij herbestemmingen schrijven we ontwikkelende partijen zo veel mogelijk voor dat eventueel aanwezige bodem(water)vervuiling wordt schoongemaakt. Wij willen vervuilingen zo min mogelijk doorschuiven naar toekomstige generaties. Ook willen dat oude ondergrondse infrastructuur, die (in de toekomst) niet meer wordt gebruikt, niet in onze bodem achterblijft. Het delven van grondstoffen uit onze bodem gaan we tegen.

Beleid *Geluid, trillingen, straling en licht op acceptabel niveau*
Inwoners moeten zo min mogelijk geluidhinder ondervinden, maar de regelgeving moet ook niet te beperkend worden. Binnen de mogelijkheden van de Omgevingswet maken we hierin een afweging die past bij de situatie of plek. De gemiddelde geluidhinder mag in principe niet boven de streefwaarden uit komen. Op plekken waar geluid gemiddeld wel boven de streefwaarden uit komt, gaan we samen met belanghebbenden in gesprek over het treffen van maatregelen. Ook hiervoor onderzoeken we of overlast gevende industrie een plek kan krijgen op een regionaal industrieterrein. We willen trillingen in onze oude kernen en dorpslinten zo veel mogelijk tegengaan, waarbij restrictief beleid voor (zwaar) verkeer tot de mogelijkheden behoort. Antennes krijgen een aanvaardbare inpassing in de leefomgeving. We houden zo goed mogelijk vast aan het huidige (lage) niveau van lichtvervuiling in onze gemeente. We zijn terughoudend met het plaatsen van openbare verlichting in buitengebieden of we leveren maatwerk om lichthinder tegen te gaan.

Ambitie! Overlastgevende industrie verplaatsen

4.5 Klaar voor transitie

Klimaatverandering, energietransitie en biodiversiteit

Visie
Onze leefomgeving is continu aan verandering onderhevig. Klimaatverandering, de transitie naar andere vormen van energie en biodiversiteit zijn actuele thema's. In Edam-Volendam zijn we als ondernemende gemeente gewend om toekomstbestendig te handelen. Met haalbare ambities streven we er naar om de kwaliteit van onze leefomgeving te behouden en te verbeteren voor toekomstige generaties.

Klaar voor transitie

Beleid ***We gaan verantwoordelijk om met klimaatverandering***
Klimaatverandering zorgt voor steeds meer extremere weersomstandigheden. Extreme warmte en droogte of juist hevige regenval. De kans op overstromingen neemt toe en hittestress wordt een groeiend probleem. Wij willen onze leefomgeving anders inrichten, zodat we om kunnen gaan met de andere omstandigheden en een bijdrage kunnen leveren om de veranderingen te temporiseren. Als we bouwen, bouwen we zo veel mogelijk klimaatbestendig, waarbij we minimaal rekening houden met het te verwachten klimaat van de komende 100 jaar.
De gemeente gaat de inwoners informeren over de klimaateigenschappen van de gemeente. Denk hierbij bijvoorbeeld aan NAP peil, CO2 productie en zuivering, hittestress en gevolgen. Wij brengen periodiek actuele risico's en probleemgebieden met betrekking tot klimaatverandering in kaart doormiddel van stresstesten. De gemeente gaat bij alle ruimtelijke ontwikkelingen/ initiatieven de relatie met klimaatadaptatie in de vorm van o.a. duurzame energie, wateroverlast, droogte en hittestress inventariseren en integraal afwegen met andere belangen en doelstellingen. Conclusies nemen we mee in de planvorming of schrijven we ontwikkelende partijen voor. Wij willen alle ontwikkelingen en reconstructies binnen de gemeente klimaat adaptief inrichten.
Wij gaan een bijdrage leveren aan de extra CO2 reductie door de gemeente te vergroenen. We breiden naar 2040 ons bomenareaal uit met minimaal 20%. Onze veenweidegebieden zetten we niet zo maar onder water. We geven wel ruimte aan landschappelijk acceptabele agrarische initiatieven om oxidatie tegen te gaan. We willen bouwen met natuurlijke circulaire materialen bevorderen om CO2 te reduceren.

Ambitie!	In 2025 wordt 20% van onze woningen in houtbouw / natuurlijke materialen (biobased) uitgevoerd

De vraag naar grondstoffen voor bijvoorbeeld eten, elektrische apparaten en kleding neemt wereldwijd sterk toe. Daarom moeten we slimmer omgaan met grondstoffen. In Nederland willen we in 2030 de helft minder grondstoffen verbruiken. In 2050 willen we een economie hebben zonder afval. We passen nu al binnen de gemeente zoveel mogelijk hergebruikte materialen toe, waarmee wij de circulaire economie stimuleren. Op de kortere termijn streven we naar een duurzame gemeentelijke organisatie met als doel een 100% duurzame inkoop te realiseren. We hebben het doel om het gewicht aan restafval per persoon per jaar te verminderen, volgens het 'VANG-principe'. In lijn met onze doelstellingen ontwikkelen we ons integrale afvalbeleid voor zowel het stedelijke als het landelijke gebied door. We ontwikkelen een duurzame inzameling met een 24-uurse beschikbaarheid. De hele gemeente wordt met het oog daarop van ondergrondse containers voorzien. We gaan (mede daarmee) vervuiling tegen. We streven naar een optimale plaatsing van containers zodat loopafstanden beperkt blijven. Buiten de bebouwde kom zorgen we voor een passend alternatief voor inzameling vanwege de lage inwonersdichtheid.

Ambitie! Maximaal 30 kg restafval per persoon per jaar in 2025

Op basis van onze Transitie Visie Warmte (TVW) gaan we wijkgericht concreet aan de slag met wijkuitvoeringsplannen en concrete projecten voor duurzame warmteopwekking voor woningen.
In de Regionale Energie Strategie (RES) werken we samen met onze regio aan een regionale bijdrage voor de opwekking van duurzame energie. De focus tot 2030 ligt daarbij op het stimuleren van zonnepanelen op daken zoals bij woningen, industrieel en agrarisch vastgoed in combinatie met asbestsanering en dubbel ruimtegebruik zoals zon op parkeerterreinen en fietspaden.

In Europa willen we in 2050 klimaatneutraal zijn. In Nederland willen we daarom de energievoorziening in 2050 bijna helemaal duurzaam en CO2-neutraal hebben. Een overgang naar een duurzame energievoorziening is belangrijk om klimaatverandering tegen te gaan. Ook zijn er in Nederland steeds minder fossiele brandstoffen, vooral aardgas, beschikbaar en wil Nederland niet volledig afhankelijk zijn energie uit andere landen. In 2030 is in Nederland 70% van alle elektriciteit en minimaal 27% van alle energie (elektriciteit, gas en warmte) duurzaam opgewekt. Dat hebben de lidstaten van de Europese Unie met elkaar afgesproken. In het klimaatakkoord heeft Nederland CO2 doelen gesteld voor een besparing van 49% co2 in 2030 en 95% CO2 besparing in 2050 ten opzichte van 1990. Ook zijn daar doelen afgesproken om ten aanzien van aardgas. In 2030 gaat de Groningse gaskraan dicht en in 2050 willen we een aardgasvrije gebouwde omgeving.

Ambitie! In 2030 de helft minder grondstoffen verbruiken en in 2050 een economie zonder afval

Ambitie! Bijdragen aan een klimaatneutraal Nederland in 2050

We ontmoedigen de verharding van private tuinen en zetten kaders voor waterberging op platte daken binnen ruimtelijke ontwikkelingen in om water beter af te voeren en langer vast te houden. We stimuleren inpandig parkeren of parkeren op het dak bij utiliteits- en industrie gebouwen om in onze bestaande openbare ruimte mogelijkheden te vinden voor een klimaat adaptieve inrichting.

Beleid ***Van fossiel naar duurzaam***

Edam-Volendam draagt bij aan een energieneutraal Nederland in 2050. We stimuleren zuiniger omgaan met energie en het gebruik van duurzame energie. Nieuwe woningen worden aardgasvrij gerealiseerd. In 2050 willen we alle woningen aardgasvrij hebben. Dat betekent dat we in Edam-Volendam richting het jaar 2050 gemiddeld meer dan 500 woningen per jaar van de bestaande woningvoorraad van het gas af moeten gaan halen. Met de Transitie Visie Warmte zetten we hierin als gemeente de eerste concrete stappen met wijkuitvoeringsplannen. Ook zetten we beleid, voor stimulering van doorstroming op de woningmarkt, als middel in om verduurzaming van de bestaande woningvoorraad te bereiken.

Onze ambities vragen om een robuust elektriciteitsnetwerk. We willen dat het energienetwerk anticipeert op de te verwachten toekomstige ontwikkelingen in onze gemeente. We informeren onze netwerkbeheerder(s) over onze ambities en ondersteunen onze netbeheerder(s) bij het geschikt maken van de energie-infrastructuur en reserveren daarvoor ruimte. Ook voor de opslag van energie reserveren we binnen bestaand stedelijk gebied en binnen toekomstige ontwikkelingen ruimte. Binnen de Regionale Energie Strategie (RES) werken we samen met de regio aan een duurzame opwekking van energie.

We bevorderen elektrische vervoermiddelen door het mogelijk maken van het snelladen van elektrische vervoermiddelen in Edam-Volendam. We ondersteunen de doelstelling van de Vervoerregio om het openbaar vervoer emissievrij te maken.

Ambitie!	Bijdragen aan een energieneutraal Nederland in 2050
Ambitie!	Alle woningen aardgasvrij in 2050
Ambitie!	Een toekomstbestendig elektriciteitsnetwerk in 2030
Ambitie!	Voor 2025 bieden we op twee plekken in onze gemeente (planologisch) ruimte aan initiatieven voor een snellaadstation

Energieprojecten moeten duurzaam zijn en mogen geen onevenredige afbreuk doen aan de kwaliteit van onze leefomgeving en het landschap en de gezondheid en veiligheid van onze inwoners. We willen bijvoorbeeld niet dat het stadsgezicht van Edam onevenredig wordt aangetast. Ook werken wij in ons buitengebied daarom niet mee aan hoogspanningsmasten, zonnepaneelvelden en windturbines. Wel stimuleren we zonnepanelen op daken of de toepassing van warmtepompen, maar we kijken daarbij ook kritisch naar risico's, zoals de perforatie van grondlagen of cumulatie van geluid. Ook biedt de geografische ligging van onze gemeente aan het Markermeer aanleiding om, voor het gemeenschappelijk verwarmen en koelen van onze gebouwen, te onderzoeken of thermische energie uit oppervlaktewater (TEO) mede invulling kan geven aan onze ambities.

Beleid ***Bouwen aan biodiversiteit***

De afname van de biodiversiteit en de prognoses naar de toekomst pleiten voor urgente veranderingen in hoe wij in onze stedelijke omgeving omgaan met ecologie. Binnen de kernen van gemeente Edam-Volendam zijn er al veel plekken voor natuurontwikkeling en biodiversiteit. De gemeente Edam-Volendam heeft hier al in een eerder stadium op ingespeeld met de aanleg van natuurparken zoals in de Broeckgouw en het groengebied langs de IJe.

Door meer structuur aan te brengen in beheer en onderhoud willen we meer maatregelen nemen om de biodiversiteit binnenstedelijk te bevorderen. Verder willen we onze stedelijke gebieden ‘ecologisch verdichten’; dit betekent dat we meer ruimte geven aan ecologie binnen onze kernen en dorpen om de biodiversiteit te ondersteunen. We zetten bijvoorbeeld in openbaar groen in op het toepassen van natuurvriendelijke oevers, ecologisch maaibeheer, kruidenmengsels en ecologische gradiëntsituaties. Maar ook onze gebouwen moeten hier een rol in gaan spelen; we stimuleren het aanbrengen en integreren van bijvoorbeeld gevelnesten, geveltuinen en groene daken. We willen dat platte daken bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen groen worden ingericht, mits deze niet anderszins worden benut (zoals zonnepanelen).

Ambitie!	Ecologisch verdichten binnen onze stedelijke gebieden

Gemeente
EDAM
VOLENDAM

Samen zetten we koers!

5 AFWEGINGSKADER | Een heldere basis voor onze keuzes!

In Edam-Volendam staan wij voor een zo evenwichtig mogelijk gebruik van onze leefomgeving. Belangen binnen onze leefomgeving gaan in veel gevallen ook goed samen en kunnen elkaar zelfs versterken. Maar soms staan ze echt recht tegenover elkaar. Werken aan de toekomst van onze leefomgeving kan daarom altijd leiden tot spanningsvelden. Er is dan een zorgvuldige afweging nodig. De juiste balans is niet altijd (geheel) objectief aan te wijzen. Er zullen politieke keuzes gemaakt moeten worden om in dergelijke gevallen een goede maatschappelijk gedragen afwegingen te maken en daarmee maatwerk te kunnen leveren.

Om richting te geven aan deze afwegingen, gebruiken we drie principes:

1. **Combinatie van functies gaan voor enkelvoudige functies;**
2. **Identiteit en kenmerken staan centraal;**
3. **Afwentelen wordt voorkomen.**

Met deze principes haken we aan op de afwegingsprincipes die worden benoemd in de nationale omgevingsvisie (NOVI) en bouwen we daar op voort.

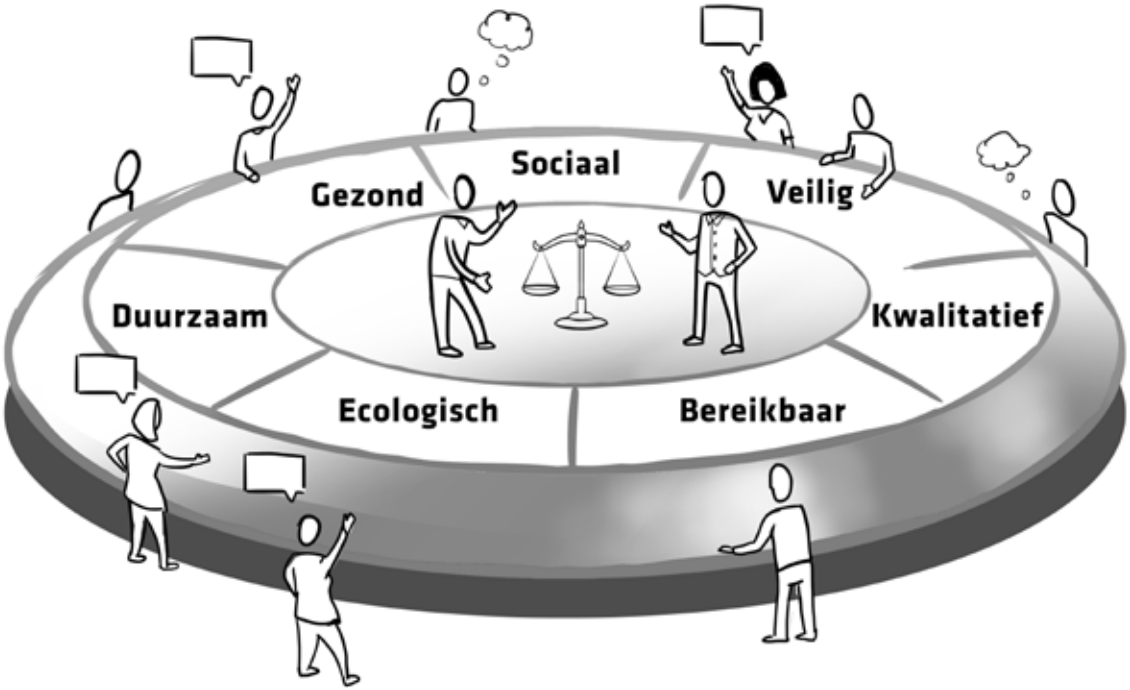

Combinaties van functies gaan voor enkelvoudige functies

In Edam-Volendam zijn we zuinig op onze ruimte. We willen onze ruimte zo efficiënt en zorgvuldig mogelijk gebruiken. Dit doen we door functies zo veel en zo goed mogelijk met elkaar te combineren. Het gaat daarbij over onze leefomgeving in de volle breedte; niet alleen gebouwen maar ook ons water, onze lucht en onze bodem. Zeker in samenhang met de andere afwegingsprincipes, zoals het centraal stellen van identiteit en kenmerken, vraagt dit om inventiviteit en creativiteit. We willen dat plannen met een geïntegreerde benadering tot stand komen; combineren, intensiveren en transformeren. Plannen, waarin direct vanaf het begin meerdere belangen worden meegenomen en boven- en ondergrond in samenhang worden bekeken. Deze plannen voegen meer waarde toe aan onze leefomgeving dan enkelvoudige, sectorale plannen. Al komt het ook voor dat integratie ongewenst of onnodig is. Dit dient dan aannemelijk te worden gemaakt.

Identiteit en kenmerken staan centraal

Ingezet wordt op herkenbare kernen en dorpslinten en een karakteristiek buitengebied. Bij ontwikkelingen staan identiteit en kenmerken van de plek centraal. Wat de optimale balans is tussen bescherming en ontwikkeling, tussen concurrentiekracht en leefbaarheid, verschilt van gebied tot gebied. Sommige opgaven en belangen wegen in het ene gebied zwaarder dan in het andere. De waardering van het bestaande en de impact van mogelijke veranderingen kunnen van plek tot plek anders worden ervaren. Bij de inpassing van nieuwe functies moet rekening gehouden worden de identiteit en kenmerken van een plek en de kwaliteit van bodem, water, lucht en natuur. De kwaliteiten en ontwikkelingsmogelijkheden zijn overal anders. Dit moet doorwerken in de aanpak van opgaven in ieder specifiek gebied. We willen daarmee expliciet onderscheid maken tussen gebieden. De beleefde (cultuurhistorische) identiteit en mogelijkheden van een gebied en de waardering van eigenschappen van een locatie moeten steeds doorwegen in de te maken keuzes.

Afwentelen wordt voorkomen

Het is van belang dat onze leefomgeving zoveel mogelijk voorziet in mogelijkheden en behoeften van de huidige generatie inwoners, zonder dat dit ten koste gaat van die van toekomstige generaties. Afwentelen naar tijd moeten we daarom voorkomen.
Hetzelfde geldt voor afwentelen naar plaats. Bij ingrepen in het ene gebied moeten negatieve effecten op andere gebieden en wie daar leven en werken zoveel als mogelijk worden voorkomen.
Maatregelen moeten in de eerste plaats gericht zijn op het voorkomen van (gezondheids-)schade en verontreiniging, boven het naderhand herstellen van schade (preventie- en voorzorgsbeginsel). Lusten en lasten van maatregelen moeten niet onevenredig worden verdeeld, dan wel dat wie nadeel ondervindt minimaal daarvoor wordt gecompenseerd. Bestrijding van vervuiling vindt bij voorkeur aan de bron plaats en in de besluitvorming wordt de cumulatie van risico's voor mens en milieu meegenomen.

6 SAMENWERKEN | Samen uitvoering geven aan onze visie!

Hoe gaan we uitvoering geven aan onze visie en hoe worden onze dromen en ambities realiteit? Daar gaan we samen werk van maken! We geven in dit hoofdstuk aan wat voor rol wij voor ons zelf zien en voor welke onderwerpen we op anderen rekenen. Dat noemen we ook wel onze 'sturingsfilosofie'.

De omgevingsvisie van de gemeente Edam-Volendam is het resultaat van meerdere intensieve samenwerkingen. Ook uitvoering geven aan onze omgevingsvisie doen we niet alleen en niet van achter een bureau. Gemeente Edam-Volendam gelooft in *samenwerking* als basis voor een goede leefomgeving.

Bij samenwerking is het goed om wederzijdse verwachtingen uit te spreken. Wat kunnen anderen verwachten van de rol van de gemeente Edam-Volendam? En wat verwachten wij van anderen?

Wat kan van Gemeente Edam-Volendam worden verwacht?
Gemeente Edam-Volendam onderschrijft de doelen van de Omgevingswet en we willen dit dan ook graag in ons beleid en onze eigen rol verankeren. Onze kernwaarden vertalen zich dan ook goed naar de doelen van de Omgevingswet.

Kernwaarden		**Verbeterdoelen omgevingswet**
Verbinden	→	Integrale besluitvorming
Leiderschap	→	Snellere en betere besluitvorming
Wendbaar	→	Bestuurlijke afwegingsruimte
Vertrouwen	→	Transparant en voorspelbaar

In het Ambitiedocument Omgevingswet van de gemeente Edam-Volendam wordt dit concreet vertaald naar lokale opgaven waar wij mee aan de slag gaan:

- participatie,
- uitnodigingsplanologie & kaderstelling,
- maatwerk,
- processen & communicatie.

Onze overheidsrol is in essentie ***'samenwerkend'***. Dit betekent dat we met samenwerkingsverbanden samen met andere overheden, instellingen, bedrijven of inwoners onze leefomgeving willen vormgeven. Het perspectief van de inwoner of ondernemer staat hierbij centraal. De vraag aan de gemeente is niet of iets mag, maar of we iets willen (toestaan). Dit heeft gevolgen voor onze houding en omgangsvormen, maar ook de instrumenten die we inzetten.

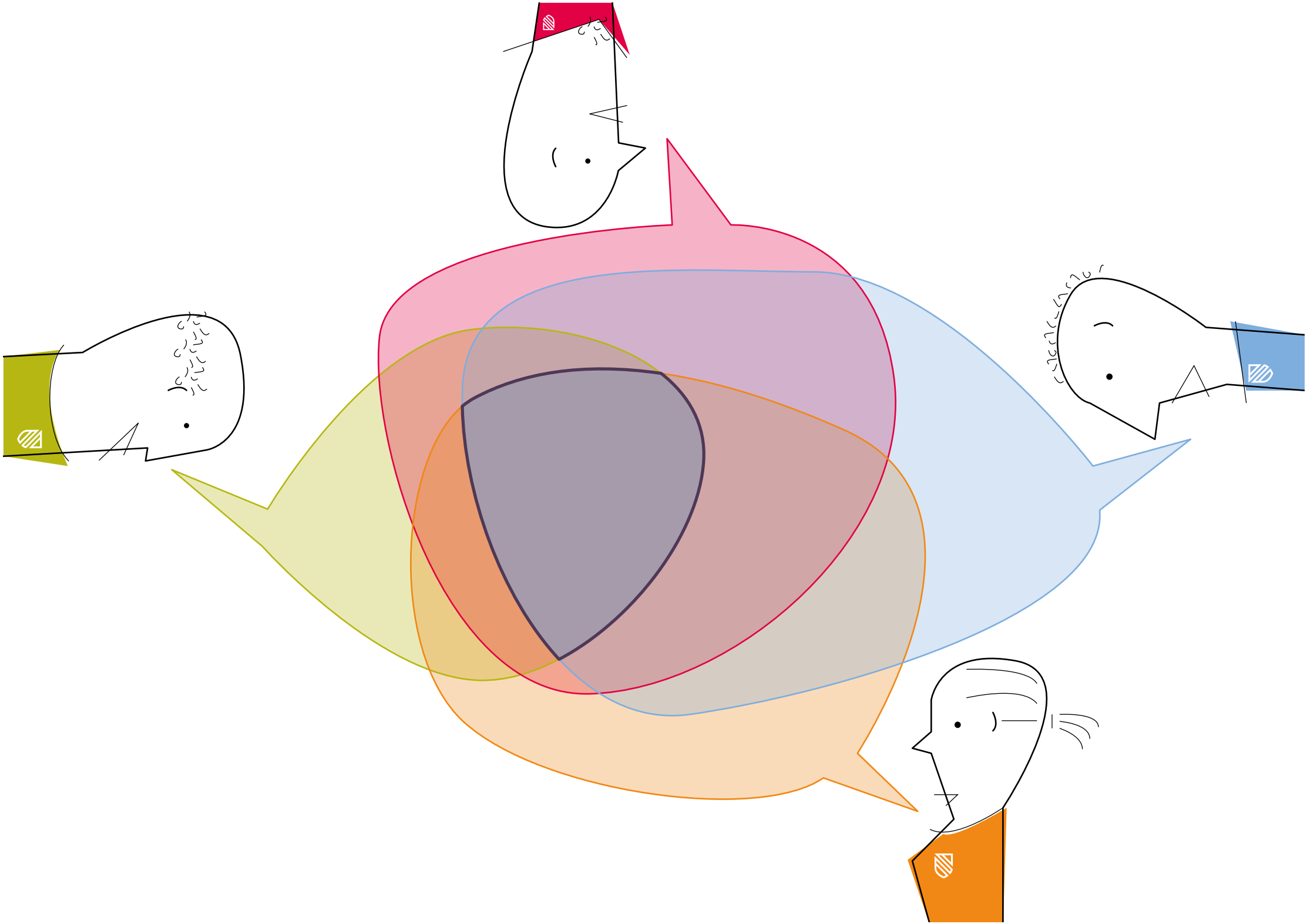

Instrumenten
Om invulling te geven aan die ***samenwerkende overheidsrol*** maken wij gebruik van diverse instrumenten om onze samenwerking met anderen vorm te geven. De afweging om bepaalde instrumenten in te zetten is maatwerk.

Op communicatief vlak zetten we daarvoor bijvoorbeeld de volgende instrumenten in:
- een gesprekstafel
- een gebiedsvisie
- participatie

Financieel-economische vraagstukken vragen om andere instrumenten, zoals:
- een maatschappelijk fonds
- een lening
- publiek-private samenwerking

Juridische instrumenten die we in onze samenwerkingen inzetten zijn bijvoorbeeld:
- een bestuursovereenkomst
- een publiek-private overeenkomst
- een green-deal
- een convenant
- een concessie

De gemeente Edam-Volendam heeft graag een zo laag mogelijke administratieve lastendruk, voor zowel de inwoners als voor haarzelf. Om die reden werken we zo veel mogelijk met algemene regels en zijn we terughoudend met vergunningenstelsels.

Waar de ruimte voor samenwerking ontbreekt, wordt dat uitgelegd. Want op specifieke onderwerpen, die daar bijvoorbeeld vanwege maatschappelijke belangen of omgevingskwaliteiten om vragen, kan het zijn dat we in de gemeente Edam-Volendam toch een ***'ondersteunende'*** of juist een ***'regulerende'*** rol aannemen. Instrumenten die dan in beeld komen, zijn - in het geval van een ondersteunende rol - bijvoorbeeld een experiment, pilot, informatiepunt, overheidsinvestering of subsidie, of - in het geval van een regulerende rol - bijvoorbeeld vergunningsvoorschriften, omgevingswaarden, monitoring en evaluatie middelen, heffingen, instructieregels, beoordelingsregels of een zorgplicht.

Regelkwalificatie & werkingsgebied
De Omgevingswet heeft tot doel om de kwaliteit van de leefomgeving te behouden en te verbeteren. Door de bundeling van wetgeving zijn er minder regels nodig. Hierdoor kan de wetgever de regels duidelijker en overzichtelijker opschrijven. Dat betekent dat het streven in het omgevingsplan erop gericht moet zijn om niet meer te regelen dan nodig is. Enerzijds moet er voldoende bescherming gewaarborgd worden, anderzijds moet er ook voldoende ontwikkelingsruimte geboden worden. Deze niveaus van regelgeving worden in de digitaliseringsstandaarden gedefinieerd als regelkwalificatie. De regelkwalificatie en bijbehorend werkingsgebied zijn in onderstaande afbeelding schematisch weergegeven.

Bron: VNG

Programma's
Van visie naar uitvoering; hoe gaan we dat doen? Met programma's kunnen we aangeven hoe, waar en wanneer we invulling geven aan onze ambities. Een programma is net als de omgevingsvisie en het omgevingsplan een nieuw instrument dat voor gemeenten ter beschikking staat onder de Omgevingswet. Een programma bevat voor een of meer onderdelen van de fysieke leefomgeving:

- een uitwerking van het te voeren beleid voor de ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming of het behoud daarvan,
- maatregelen om doelstellingen voor de fysieke leefomgeving te bereiken.

Samenwerken
We beloven naar deelnemers in onze samenwerkingsverbanden dat wij hun inbreng serieus nemen. Dat houdt in:

- dat wij naar ieders inbreng luisteren en die zo goed mogelijk proberen te begrijpen;
- dat wij alle inbreng die geleverd wordt meenemen in het proces van oordeelsvorming ten aanzien van mogelijkheden, alternatieven, afweging en besluitvorming;
- dat wij aan deelnemers kenbaar zullen maken wat de uitkomsten van verkenningen, oordeelsvorming en besluitvorming zijn en dat wij bereid zijn uit te leggen hoe met de inbreng, die door deelnemers is geleverd, is omgegaan;
- dat wij ook minderheidsstandpunten serieus nemen en rekening houden met minderheidsbelangen. Niet iedere persoon of instantie kan zijn of haar zin krijgen en niet elk idee of bezwaar kan gehonoreerd worden, maar wij beloven dat wij ons zullen inspannen om steeds te kijken hoe wij nadelen van de uiteindelijke keuzes zo klein mogelijk kunnen maken.

Wat verwachten wij van anderen?
Van andere overheden, bedrijven, inwoners en maatschappelijke organisaties vragen wij een actieve houding om vanuit eigen expertise, verantwoordelijkheid en mogelijkheid samen ons grondgebied op een goede manier te beheren, beschermen, gebruiken en ontwikkelen.

Gelijkwaardig partnerschap vormt de basis voor samenwerking met andere overheden, waarbij iedere partij vanuit de eigen expertise, verantwoordelijkheid en mogelijkheid bijdraagt. Voor bedrijven, inwoners en maatschappelijke organisaties werken we samen als één overheid zodat we een betrouwbare partner zijn.

We verwachten van initiatiefnemers dat:

- initiatieven bijdragen aan de ambities van ons omgevingsvisie,
- dat deze plannen in voldoende mate met belanghebbenden worden afgestemd,
- de initiatiefnemer aantoont hoe rekening wordt gehouden met de belangen van anderen en hoe de plannen daarop zijn aangepast.

Als wij samenwerken vragen wij deelnemers binnen die samenwerking om:

- om hun ideeën, wensen, zorgen, vragen, creativiteit en deskundigheid met ons te delen;
- om te respecteren dat wij binnen samenwerkingsverbanden vaak vooraf geen uitspraken en toezeggingen (kunnen) doen, en te accepteren dat wij het algemeen belang dienen door eerst te luisteren zodat wij daarna zorgvuldige afwegingen kunnen maken.

7 SLOTWOORD | In gesprek over de visie!

Met een duidelijke opbouw vormt deze concept omgevingsvisie een heldere basis voor het gesprek (stap 4) en onze definitieve omgevingsvisie (stap 5). Graag gaan we in de periode februari 2022 tot april 2022 weer met u in gesprek! Ook leggen we in die periode onze concept visie voor een formele reactie zes weken ter inzage.

Tijdens stap 4 zijn er in maart 2022 gemeenteraadsverkiezingen. Wij hopen dat de inhoud van de concept visie een verrijking kan zijn voor het politieke debat, dat in de periode in aanloop naar de verkiezingen gevoerd zal worden.

Ons doel is om medio 2022 een definitieve visie aan onze nieuwe raad te presenteren.

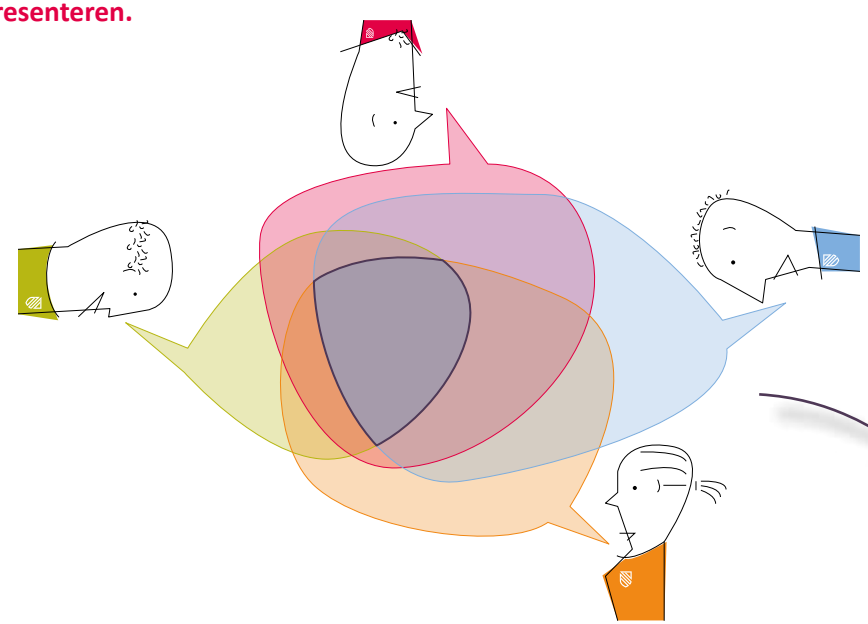

In gesprek over de visie - stap 4

Op basis van de concept visie uit stap 3 voeren we met de mensen uit Edam-Volendam een verdiepend gesprek over de toekomst en vooral over de weg daarnaartoe, over keuzes en prioriteiten. We bespreken hoe we onze ambities kunnen verwezenlijken (waar, wat, hoeveel en wanneer?). Dit doen we als opmaat naar het werken met programma's. We checken we of we de concept visie goed hebben verwoord:

"Bent u het eens met wat we tot nu toe hebben gedaan?"

Door de beperkingen als gevolg van de corona-pandemie, gaan we in aanloop naar stap 4 na in welke vorm we in gesprek gaan. Kan dat goed buiten met ons mobiele Praathuis? Of zouden wellicht (nieuwe) online-middelen zich beter lenen?

3b

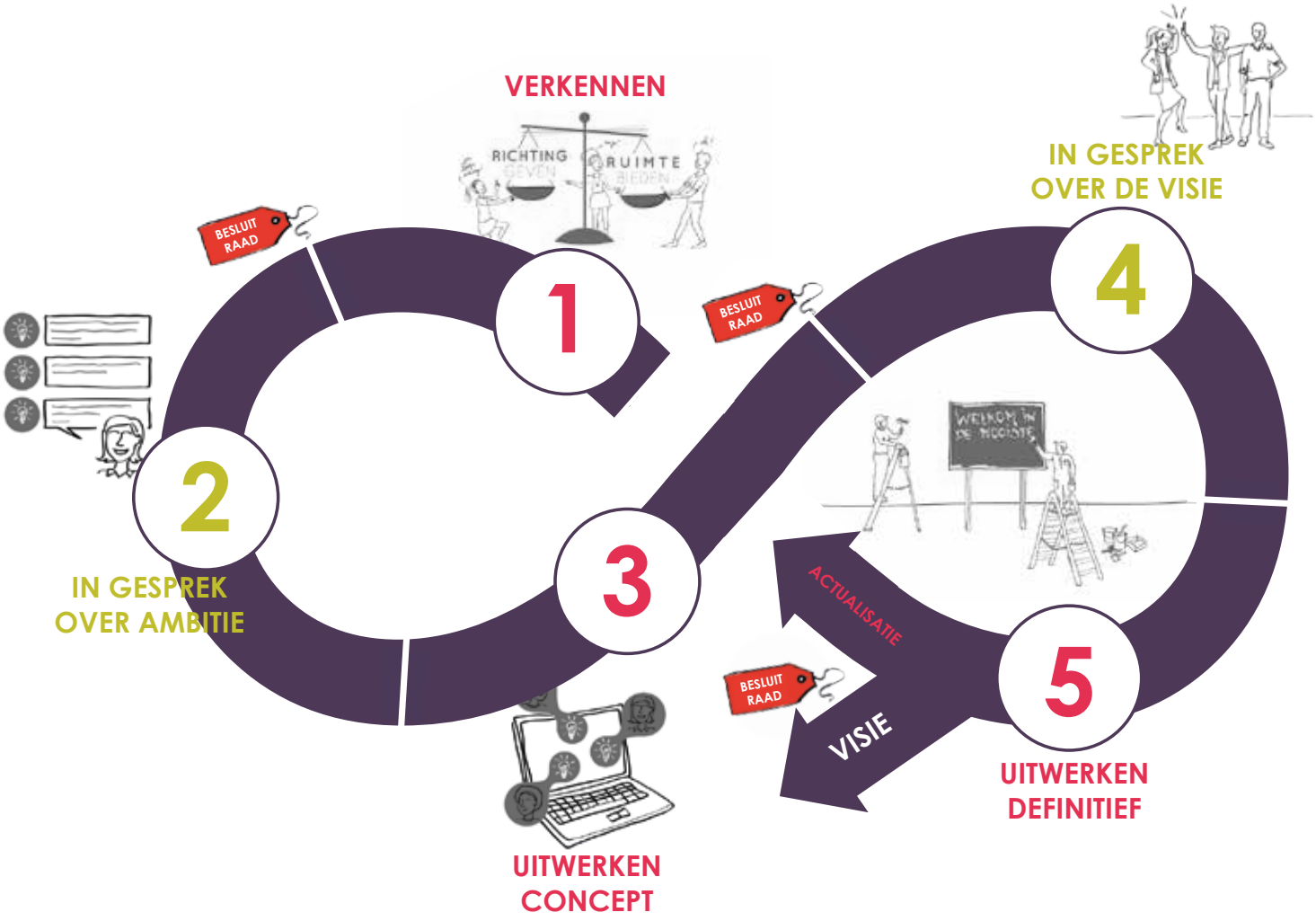

Verkenningen

1

In gesprek over ambitie

2

Tijdmachine

3a

8 BIJLAGEN | Voor een compleet overzicht!

1. **Ambitiedocument Omgevingswet, *Gemeente Edam-Volendam 2018***
   De basis voor de implementatie van de Omgevingswet binnen de organisatie van de gemeente Edam-Volendam.

2. **Plan van Aanpak omgevingsvisie, *Gemeente Edam-Volendam 2019***
   Het vertrekpunt voor het proces om tot een omgevingsvisie te komen voor de gemeente Edam-Volendam.

3. **Verkenningen (stap 1), *Gemeente Edam-Volendam 2019***
   Een bundel van verkenningen van wat voor een gemeente wij zijn, bestaand beleid, grote vraagstukken en bestaande overlegpartners.

4. **In gesprek over ambitie (stap 2), *Gemeente Edam-Volendam 2020***
   Een weergave van de gesprekken die we hebben gevoerd over de toekomst van onze leefomgeving in Edam-Volendam.

5. **Tijdmachine (verdieping stap 3), *Gemeente Edam-Volendam 2021***
   Een verdiepingsslag om samenhang tussen verschillende grote ontwikkelingen binnen onze gemeente en het proces omgevingsvisie te onderzoeken.

6. **Woningmarktanalyse Edam-Volendam, *Companen 2020***
   Een onderzoek naar de kwantitatieve en kwalitatieve behoefte naar woningen binnen de gemeente Edam-Volendam.

7. **Leefomgevingsfoto, *Antea 2019***
   Een uitgebreid onderzoek naar en meetbare weergave van de bestaande leefomgeving binnen de gemeente Edam-Volendam.

8. **Nationale Omgevingsvisie (NOVI), *Rijksoverheid 2020***
   Een duurzaam perspectief voor onze leefomgeving. De nationale broertje van onze gemeentelijke omgevingsvisie.

9. **Provinciale Omgevingsvisie, *Provincie Noord-Holland 2018***
   Balans tussen economische groei en leefbaarheid; onder die noemer heeft de provincie Noord-Holland haar visie op de leefomgeving gepresenteerd.

10. **Beoordeling concept omgevingsvisie, *Antea 2021***
    Een beoordeling op hoofdlijnen van de concept omgevingsvisie. We noemen dit een 'MER-light'. Afhankelijk van de mate van verdieping van de definitieve visie, is mogelijk in een later stadium een volledige MER benodigd.

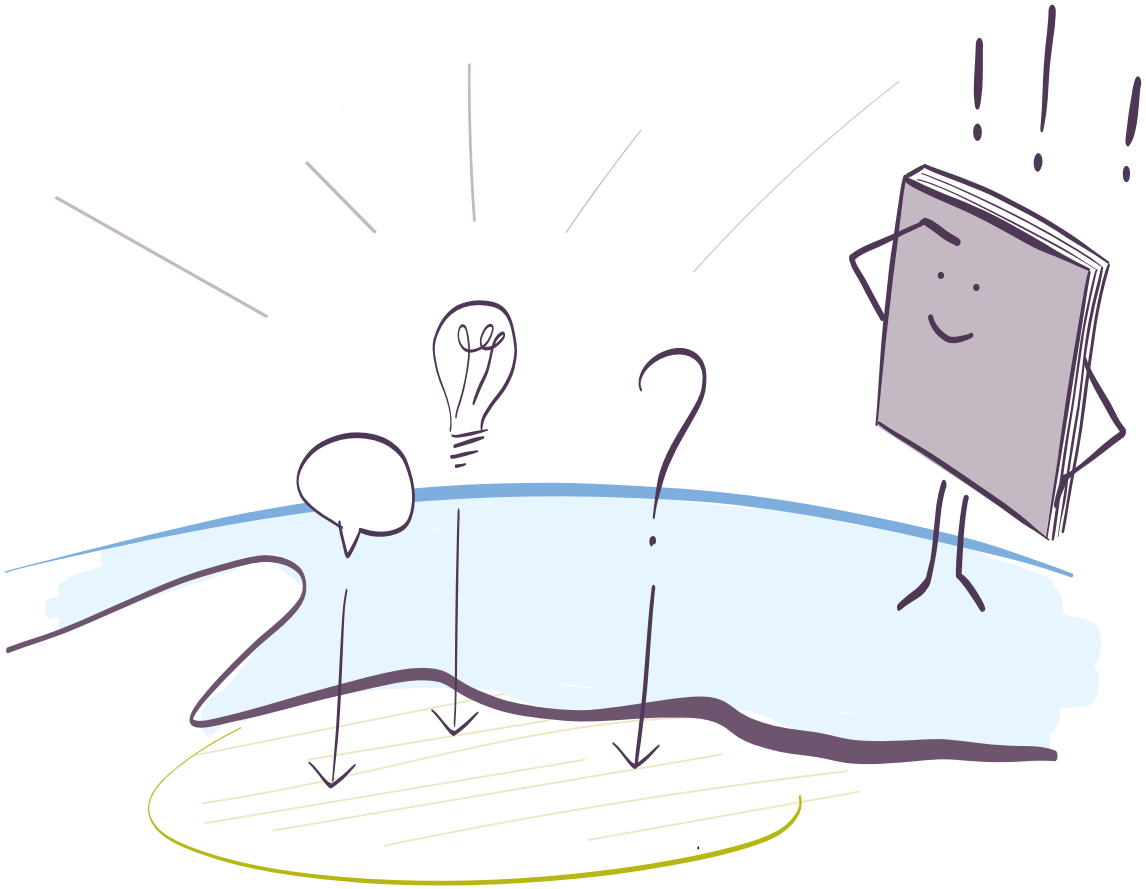

Gemeente
EDAM
VOLENDAM

Samen zetten we koers!

Colofon

Document: Concept omgevingsvisie
Het voorliggende document is een uitgave van Gemeente Edam-Volendam.

Gemeente Edam-Volendam maakt een omgevingsvisie! Een omgevingsvisie is een nieuw beleidsinstrument onder de Omgevingswet dat richting geeft aan de toekomst van de gemeente.

Op basis van de verkenningen in de eerste stap, de uitvoerige participatie in stap 2 en een verdiepingsslag met een 'tijdmachine' krijgt onze gezamenlijke koers in stap 3 met deze concept omgevingsvisie echt vorm. Het maken van de visie en het bepalen van de koers doen we graag samen! Daarom gaan we in stap 4 graag in gesprek over de inhoud van de concept omgevingsvisie en leggen we de visie ook zes weken formeel ter inzage.

Datum
21 DECEMBER 2021

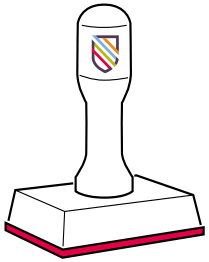

Status
COLLEGE VAN B&W
21 DECEMBER 2021
BEHANDELD

GEMEENTERAAD EDAM-VOLENDAM
27 JANUARI 2022
CONCEPT

Heeft u vragen over de omgevingsvisie?

omgevingsvisie@edam-volendam.nl

Gemeente
EDAM
VOLENDAM

Ondernemend en betrokken.

Omgevingsvisie

Gemeente **EDAM-VOLENDAM**

Samen zetten we koers!

W. van der Knoopdreef 1
1132 KN Volendam
Telefoon: 0299-398398
Email: info@edam-volendam.nl

www.edam-volendam.nl